

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

Societatea Națională *Spiru Haret* pentru Educație Știință și Cultură adresează felicitări tuturor românilor!

15 ianuarie – ZIUA CULTURII NAȚIONALE

Anul acesta, pentru prima dată, la 15 ianuarie, data de naștere a poetului, jurnalistului, economistului, filosofului MIHAI EMINESCU, sărbătorim ZIUA NAȚIONALĂ A CULTURII ROMÂNE.

În expunerea de motive a inițiatorilor Legii 238/2010, se arată că multe țări europene au decis să aibă o zi dedicată culturii lor. De exemplu, Spania a ales ca dată ziua morții lui Cervantes, iar Portugalia a stabilit ca zi a culturii portugheze ziua de naștere a poetului lor național Camões. De asemenea, în Italia, de ziua lui Dante, în toate orașele italiene au loc serbări publice, lecturi din opera lui, debateri publice, târguri de carte etc. Pe de altă parte, se precizează, că românii văd în Mihai Eminescu, de aproape un secol și jumătate, un poet reprezentativ pentru spiritualitatea și forța lor de creație. Cei mai mulți intelectuali, printre care Titu Maiorescu, Nicolae Iorga și George Călinescu consideră că Eminescu este un poet reprezentativ, poetul național, nu singurul, desigur, dar cel care exprimă cel mai bine și pentru toate sensibilitățile capacitatea de creație și spiritul poporului român, cu tradițiile, istoria și simbolurile existenței lor. Astfel este justificată legarea Zilei Culturii Naționale de numele poetului în care vorbitorii de limba română de pretutindeni văd expresia spiritualității lor. Ziua Culturii Naționale trebuie să fie o zi în care să-l celebrăm pe marele creator, dar și o zi de reflecție asupra culturii române, în general, și a proiectelor culturale de interes național

Mihai Eminescu a desfășurat o activitate publicistică excepțională, în perioada 1877-1883, ca redactor și, din 1880, ca redactor șef la ziarul *Timpu*. Vă prezentăm două dintre articolele sale, ale căror idei principale pot fi rezumate în așezările:

Toate clasele să steie bine și lupta dintre ele să nu fie nimicitoare pentru vreuna

Sociologia nu este până acum o știință, dar ea se întemeiază pe un axiom care e comun tuturor cunoștințelor omenești, adică întâmplările concrete din viața unui popor sunt supuse unor legi fixe, care lucrează în mod hotărât și inevitabil. Scriitorii care, în privirea ideilor lor politice sunt foarte înaintați, au renunțat totuși de a-mai crede că statul și societatea sunt lucruri convenționale, răsărite din libera învoială reciprocă dintre cetățeni: nimeni, afară de potaia de gazetari ignorați, nu mai poate susține că libertatea votului, întrunirile și parlamentele sunt temelia unui stat. De sunt acestea sau de nu sunt, statul trebuie să existe și e supus unor legi ale naturii, fixe, îndărătnice, neabătute în cruda lor consecință. Deosebirea este că, în viața constituțională, lupta pentru existență a grupurilor societății care știu puțină carte găsește răsunet, pe când în statul absolutist ea luptă e regulată prin o putere mult mai înaltă, a monarhului adică, al cărui interes este ca toate clasele să steie bine și ca

Ubi bene ibi patria?!...

Programul nostru zicea: teorii abstracte de cosmopolitism importate de-aiurea s-au împrăștiat pe nesimțite și au slăbit cu încetul simțul conservării naționale, așa de vioi și de puternic odată la români; și aceste idei, vătămătoare chiar în țările luminate și puternice de unde s-au luat, au devenit un adevărat pericol pentru națiunea noastră.

De altă parte, dorințe de progres și de libertate nechibzuite au introdus prea adese în mecanismul nostru politic fraza goală în locul realității.

Nu credem că viziunea noastră este corectă, dar ea are probe pentru evidență. Încearcă să străni a tuturor ramurilor vieții noastre economice, reduceri de salarii în țara sa proprie la rolul de simplu salarior agricol, căderea repede a tuturor meserilor, stingerea industriei casnice și înlocuirea ei prin produse

industriale străine, lipsa absolută a unei legi de incolat, ceea ce permite ca gunoarele societăților vecine din câteși patru unghiurile lumii să s-așeze la noi, prefacerea în fine a acestor elemente în elemente politice cari au umplut funcțiile statului și se strecoară în reprezentanța națională, toate acestea dovedesc că țara noastră nu mai e vechea Românie, ci e o Americă orientală deschisă tuturor imigrațiilor, al căror principiu e *Ubi bene ibi patria*... (...)

Constituțiunea nu este un mecanism, ci un text de lege, bun dacă se aplică bine, rău dacă se aplică rău. Acest text nevinovat nu are deloc a-și impune dacă sub masca lui se desfașură influența morală, dacă în numele lui se înscriu în listele colegiului I și al II-lea alegătorii frauduloși, dacă tot în numele lui o societate de exploatare a pus mâna pe statul român, uzurpând numele de partid politic. (...)

Timpu, 22 iulie 1880
(Continuare în pag. 3)

Actualitatea lui Eminescu

lupta dintre ele să nu fie nimicitoare pentru vreuna

(Din ciclul *Icoane vechi și icoane nouă*, publicat în *Timpu* – 1877)
(Continuare în pag. 3)

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, Țara mea de glorie, țara mea de dor, Brațele nervoase, arma de țară, La trecuți-ți mare, mare viitor! Fiarbă vinu-n cupe, spumege poculul, Dacă fiii-ți mândri aste le nutrești; Căci rămâne stânca, deși moare valul, Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Vis de război negru ca mormântul Spada ta de sânge dușman fumegând, Și deasupra idrei flutere cu vântul Visul tău de glorie falnic triumfând, Spună lumii large steaguri tricolore, Spună ce-i poporul mare, românesc, Când s-aprinde sacru candida-i valvoare, Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Îngerul iubirii, îngerul de pace, Pe altarul Vestei tainic surzând, Ce pe Marte-n glori să orbească-l face, Când cu lampa-i zboară lumea luminând, El pe sânu-ți vergin încă să coboare, Guste fericirea raiului cerese, Tu îl strânge-n brațe, tu îi fă altare, Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie! Tânăra mireasă, mamă cu amor! Fiii tăi trăiască numai în frăție Ca a nopții stele, ca a zilei zori, Viață în vecie, glori, bucurie, Arme cu țară, suflet românesc, Vis de vitejie, fală și mândrie, Dulce Românie, asta ți-o doresc.

M. Eminescu

Contăm să apropiem școala de popor, să o facem să fie iubită și respectată

„Contăm să apropiem școala de popor, să o facem să fie iubită și respectată, să fie centrul de unde să pornească curentele cele bune și sănătoase pentru înălțarea și întărirea neamului. Căutăm a face ca învățământul nostru să devină un învățământ național, de vreme ce ne silim a-l face să se potrivească țării noastre, în loc de a ne mulțumi să-l luăm făcut gata, într-un timp și în niște condiții care nu mai sunt ale noastre” – afirma și acționa în această direcție Spiru Haret, mentorul Universității *Spiru Haret*.

Încă de la înființarea sa, Universitatea *Spiru Haret*, prin îndeplinirea misiunii sale didactice și de cercetare științifică, s-a constituit, în cadrul sistemului național de învățământ, ca o alternativă la învățământul de stat și o completare a acestuia.

Profilul național al învățământului promovat de Universitatea *Spiru Haret*, în concordanță cu legislația națională, nu contravine exigențelor europene, internaționale. Participanți la reuniunea rectorilor, desfășurată la Bologna, cu ocazia aniversării a două decenii de când a fost propusă lumii învățământului superior *Magna Charta Universitatum*, președintele Universității *Spiru Haret*, profesor univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, a transmis mesajul adresat universităților la acest eveniment: „Încurajăm universitățile în extinderea autonomiei, plecând de la faptul că ele au puterea absolută în luarea deciziilor în tot ceea ce le privește. Aceasta este calea care trebuie urmată de universități pentru a avea control total asupra destinului lor, calea spre a deveni parteneri cu care merită să lucrezi atât în comunitatea locală, cât și în cea globală. Astfel se formează identitatea academică, însă obținerea ei implică multă voință și luciditate”. „Le cerem universităților să accepte provocarea și să încerce să-și stabilească singure obiectivele, misiunea, să devină subiect al propriului destin și nu obiect de dezvoltare pentru ceilalți. Este adevărat că autonomia și libertatea academică nu sunt garanții, ci sunt lucruri pentru care trebuie luptat și pentru care merită luptat, având în vedere că premiul este integritatea academică. În principiu, când liderii universităților semnează *Magna Charta*, acceptă această provocare. Dacă universitatea va evolua conform așteptărilor, înseamnă că vom avea parte de un viitor promițător. Sistemul academic reprezintă o comoră din punct de vedere al dezvoltării și tehnologiei și împiedică recăderea în ignoranță. Astfel se pun bazele garanțiilor valorilor sociale, cum ar fi democrația, egalitatea și gândirea critică. Fiecare universitate, care va urma acest model, își va stabili un scop și va lăsa o moștenire. Viitorul se află în mâinile ei, chiar dacă nu se poate pune problema evoluției fără suport social. Toți cei cărora le pasă de universitate ar trebui să se gândească cu ce pot veni în sprijinul instituțiilor, cum le pot ajuta să-și respecte obligațiile, să-și păstreze valorile și să facă față cu succes noilor provocări. Aceasta este datoria atribuită părților interesate. Ei sunt cei care „construiesc universitatea”, cei ce influențează transformările suferite de aceasta. Curajul, luciditatea și înțelepciunea lor se vor reflecta în viitorul universității de mâine, o universitate responsabilă din punct de vedere social și creativ din punct de vedere intelectual”.

Am primit cu colindul!

Ne-a vizitat, înainte de Crăciun, pentru a ne colinda, grupul folcloric *Năneștii*, aparținând Fundației „Moroșanca”, alcătuit din elevi ai Școlii generale din comuna Nănești, județul Maramureș. Copiii au fost însoțiți de cadre didactice, cunoscute și recunoscute în Maramureș și nu numai, Ileana Matus, Elena Pintilie, Alin Suceveanu – licențiați și masteranzi ai Facultății de Arte – Muzică, dar și absolvenți – Elena Pintilie – și student – Alin Suceveanu – ai Facultății de Drept, din cadrul Universității *Spiru Haret*.

Adresându-se colindătorilor, președintele Fundației *România de Măine* și al Universității *Spiru Haret*, profesor univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea a spus:

Suntem foarte bucuroși de colindele dumneavoastră la Universitatea *Spiru Haret* și vă adresăm cele mai sincere mulțumiri. Eu vă doresc la mulți ani, să fiți fericiți! Copiii sunt viitorul nostru. Universitatea este locul pentru tineri, pentru studenți, pentru toată lumea de fapt. Prezența oamenilor la Universitatea *Spiru Haret*, tineri și bătrâni, este o mare bucurie pentru noi. Vă dorim cu acest prilej să vi se împlinescă dorințele, copiii să se bucure de anii copilăriei, că acești ani rămân întotdeauna de neuitat. Cele mai frumoase amintiri și cele mai trănietoare amintiri sunt din anii copilăriei. Și noi, cei mai în vârstă, sigur, ne bucurăm de bucuria copiilor, de bucuria tuturor, în preajma sărbătorilor de iarnă, care sunt cele mai frumoase sărbători ale anului și cele mai mult așteptate. Și dorim ca anul care vine să-l întâmpinăm cu curaj, speranțe și voie bună, să ne îndeplinim toate aspirațiile! Dorim ca acești copii, care sunt prezenți aici, să-și aducă aminte de aceste sărbători, de frumusețea lor! Să ne bucurăm de ce am obținut și să ne dorim să împlinim ceva mai mult decât am realizat în acest an în anul viitor.

La mulți ani! Numai bine!

Zilele Bibliotecii Universitare

Tania MAMALI
Director de bibliotecă

La începutul lunii decembrie 2010 au avut loc acțiunile dedicate primei ediții a „Zilelor Bibliotecii Universitare”, atât în cadrul facultăților cu sediul în București, cât și în cadrul facultăților din țară.

Ce s-a întâmplat la acest eveniment?

În cadrul bibliotecii de la Facultatea de Litere, am avut plăcerea să prezentăm invitaților – profesori, studenți ai facultăților

de Litere, Arhitectură, Matematică-Informatică, colecțiile, noutățile intrate în fondul bibliotecilor.

Biblioteca Facultății de Drept și Administrație Publică, București, își propune să dezvolte o colecție valoroasă de publicații, ce oferă beneficiarilor săi posibilitatea să consulte în bibliotecă o mare varietate de lucrări: tratate, manuale de specialitate, cărți, reviste, ziare, seriale, teze de doctorat, în domeniul dreptului, administrației publice, drepturilor omului, instituțiilor comunitare europene etc. Acțiunea a fost susținută nu numai de un număr mare de studenți, dar și de prezența prof. univ. dr. Tudorel Butoi, prodecan, și prof. univ. dr. Lazăr Cârjan, decan. Cunoscut iubitor de carte și reputat colecționar de carte rară, prof. univ. dr. Lazăr Cârjan a fascinat un discurs ce a demonstrat pasiunea sa... Prima mea achiziție a fost un sipet cu cărți în fascicule, pe care le-am dat la schimb

(Continuare în pag. 3)

DATORIA FAȚĂ DE PRECURSORI...

Prof.univ. dr. Ion Dodu BĂLAN

„Nu mor strămoșii niciodată/ Războiul lor în noi și-l poartă” declara cu o pilduitoare demnitate patriotică poetul Octavian Goga în poezia *Strămoșii*, întregită cu atitudinea intransigentă din *Scrisoare contesei de Noilles, născută principesa Brâncoveanu*, în care dojenea aspru „odrasla basarabă” ce-și uitase trecutul neamului și eroii lui: „Răzi în zadar! Trecutul ne-nfășoară/ Oricât de mult l-am surghiuni din minte.../ Străbunii-n noi în veci nu vor să moară/ Și noi miștim, dar sângele nu minte!” Cât de actuale sunt versurile poetului pătrimirii noastre, căci, într-adevăr, orice ar face unii compatrioți, din slăbiciune omenescă, din cosmopolitism și arivism, de frică sau sub presiunea altora, nu putem, nu avem dreptul să ne uităm strămoșii spirituali, în primul rând, care au adus, prin viața și opera lor, glorie neamului în care s-au născut.

Cine-și uită precursorii se uită pe sine! Sunt puțini oameni și puține instituții care respectă un asemenea principiu, puține instituții de învățământ și cultură, puține personalități reprezentative. Ba sunt unii ifoșii, autodeclarați mari intelectuali, care intră mercenari să lupte într-o legiune străină cerând să ne demitizăm istoria, să acuzăm și să ne blamăm figurile ilustre, ca și evenimentele de răscruce din viața neamului. În goana după o falsă glorie, după globalizare, prost înțeleasă, ei își vând conștiința pe arginții lui luda și se solidarizează cu detractorii valorilor românești.

O atitudine patriotică salutară a avut *Academia Română* din perioada în care Eugen Simion i-a fost președinte încoace, când s-a implicat substanțial în cinstirea precursorilor, în valorificarea cuceririlor științei, culturii și artei naționale, organizând sesiuni științifice, simpozioane, tipărind lucrări de referință, inclusiv ale genialului poet național Mihai

Eminescu, deschizând viața spirituală a țării, prin colaborarea cu alte instituții academice din străinătate. Iată, recent, academicianul Eugen Simion a fost declarat membru de onoare al Academiei din Grecia, eveniment aproape trecut, la noi, cu vederea. Dacă nu ne cinstim înaintașii, nu ne respectăm nici contemporanii. Totuși, recent, la *Academia Română* a avut loc un eveniment pentru recunoașterea valorilor culturale-științifice din trecut. Inițiativa i-a aparținut eminentului doctor, profesor universitar Constantin Ionescu-Târgoviște, care a organizat o sesiune consacrată savantului Nicolae Paulescu, adevăratul descoperitor al *insulinei*, care a salvat viața a milioane de suferinzi de diabet.

Numeroși oameni de știință, medici, profesori universitari, cercetători temeinic pregătiți și curajoși, animați de un nobil patriotism, au făcut un act de dreptate, pentru un român care merita să ia prestigiosul Premiu Nobel, lung, din păcate, de alții. Evident, premiul nu mai poate fi luat, dar adevărul trebuie scos la lumină, acum, într-o vreme de libertate democratică. Suntem datori să amintim tuturor versuri poetului francez Prevert: Quand la vérité n'est pas libre, la liberté n'est pas vraie”. E de datoria românilor, care, de două decenii, cred în adevărata libertate, care i-a înșelat adesea, să depună eforturi – au subliniat toți vorbitorii – pentru a face cunoscut adevărul despre savantul Paulescu, recunoscut de mari savanți din medicină.

(Continuare în pag. 4)

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde, de la Facultatea de Sociologie-Psihologie,

- prof.univ.dr. Ștefan COSTEA

Student: Care este semnificația „clasicismului”?

Profesor: Conceptele de „clasic” și „clasicism” au o lungă și bogată tradiție în istoria culturii umane. Acceptiunile, semnificațiile, conținuturile și definițiile lor sunt multiple și variate în diferitele domenii și componente ale sistemului cultural general. În mod special, aceste concepte au fost discutate și valorificate cu precădere în domeniul creației literare și artistice, în filozofie, istorie, științele economice și politice. Generic, conceptul de „clasic” a fost asimilat cu „ceea ce este excelet în clasa proprie”, vorbindu-se, de exemplu, în latinitatea târzie, despre „scriitorul clasic”, în antiteză cu „scriitorul proletar”. În alte contexte, termenul face referire, fie la ceea ce este înzestrat cu note stilistice specifice, cum ar fi cele de echilibru formal, armonie, perfecțiune, fie la ceea ce aparține lumii antichității clasice. „Clasicismul” s-a afirmat ca o tendință artistică și estetică care consideră antichitatea greco-romană un model exemplar. Această tendință a apărut în secolele XV-XVI, s-a răspândit în perioada Renașterii italiene și a continuat, în secolul XVII, în Franța și, în secolul XVIII, în Germania. Sursele acestui curent le-au constituit eforturile renascentiste de a elabora o nouă imagine artistică a omului și realității, în concordanță cu idealurile perfecțiunii, frumuseții și grației lumii greco-romane. În Franța, el s-a imbinat cu o tradiție raționalistă și a avut ca țel major, obținerea adevărului și frumosului absolut, a „bunului gust”, prin intermediul educației în spiritul clasic, în timp ce în Germania a fost considerat ca un „curent exemplar”, dar trecut în mod iremediabil, al evoluției spiritului omenesc. În secolul al XIX-lea, la nivel european, s-a transformat în „neoclasicism”, în opoziție cu opulența și fantezia barocă, concretizându-se în promovarea simplității, linearității, echilibrului și armoniei.

În domeniul economiei politice, Marx a definit reprezentanții englezi ai acesteia, de la Adam Smith la John Stuart Mill, drept „clasici” ai domeniului.

În științele naturii și socio-umane, problematica „clasicului” și a „clasicismului” nu a fost dezbătută cu insistența și la tensiunea din celelalte domenii ale culturii; dar ea se justifică a fi pusă și abordată și aici, evident în mod specific, în funcție de natura și de obiectul de studiu al acestora.

Student: Dar, în sociologie, ce sens are?

Profesor: În cazul sociologiei, una din cele mai „tinere” științe sociale, această problematică a dobândit o semnificație aparte și este de actualitate, dat fiind, pe de o parte, dimensiunile și complexitatea socialului și a societății, care constituie domeniul său de investigație, iar, pe de altă parte, de caracterul, sensurile și țelul fundamental al studiului sociologic al societății. Aceasta, deoarece sociologia, preocupată de viața și de organizarea socială a „lumii noi”, create de transformările economice, sociale, științifice și tehnologice, dinamice din Europa, începând cu secolul al XVII, a venit cu o enormă promisiune:

soluționarea complexelor probleme sociale generate, pe de o parte, de declinul și înlăturarea vechii ordini sociale - teologice și feudale - și, pe de altă parte, de „criza” societății industriale moderne, criză produsă de rupturile radicale ale modernității, de condițiile istorice precedente și de nenumăratele procese de fragmentări ale ei înșiși. Soluționarea acesteia pe o nouă bază, deosebită de cea a preocupărilor tradiționale, filsofice, literare și artistice, anume: pe baza cunoașterii raționale și a aplicării rațiunii la organizarea socială și prin investigarea științifică, directă a societății.

Student: Ce fel de știință este sociologia?

Profesor: Sociologia a apărut ca o știință istorică, care, spre deosebire de filosofie, preocupată de atributele universale ale vieții umane și sociale, s-a concentrat pe studiul caracteristicilor concrete ale vieții sociale, în diferitele epoci și etape istorice ale evoluției societăților umane. O știință care să fie în măsură să producă „cunoașterea” științifică, obiectivă, „socialmente benefică”, pentru ca pe această bază să se poată realiza o diagnoză validă a procesului de modernizare a societății și să se inițieze acțiunile consacrate realizării unor noi forme, superioare, de organizare socială și de emergență a unei societăți mai raționale, mai armonioase și mai drepte. În acest context, sociologia s-a constituit și s-a dezvoltat și ca o știință teoretică, obiectul ei de studiu constituindu-l sociatul și societatea care, pe parcurs, au fost abordate de nenumărați gânditori și teoreticieni sociali, din perspective și de pe poziții diferite, fiecare luând în considerare unele sau altele dintre dimensiunile acestora, accentuând asupra unora în dauna

altora, ceea ce în sociologie a deschis un vast teren de dispute în analiza teoretică.

În acest fel, conceptul de „societate” a devenit un construct teoretic, iar sociologia a fost chemată să teoretizeze socialul. În consecință, pentru înțelegerea procesului constituirii sociologiei ca știință de sine stătătoare, autonomă este esențial a stabili, când și în ce mod a ajuns ea la o maturitate deplină și a devenit o știință socială propriu-zisă, care să îndeplinească toate standardele epistemologice, gnoseologice, teoretice și metodologice ale unei științe pe deplin constituite. O știință având ca vocație înțelegerea și explicarea specializată a originii societății, a structurilor sociale existente și a dinamicii acestora, a creșterii complexității organizațiilor și organizării sociale, a realităților și proceselor sociale concrete, de zi cu zi, marcate de interese, etici și culturi individuale și colective multiple și contradictorii capabile să ghideze intervențiile raționale (inclusiv a celor interesate) în sistemul social.

Student: Prin ce se caracterizează modalitățile sociologice de analiză a realităților sociale?

Profesor: Istoriceste, în eforturile de cunoaștere a socialului și a proceselor sociale, au fost definite câteva conținuturi ale modalităților sociologice de a analiza realitățile sociale, caracterizate prin:

- începutul distingerii modului sociologic de gândire de filosofia socială timpurie, de gândirea socială medievală și premodernă;
- distingerea societății atât, de natură, cât și de stat și politică;
- constientizarea faptului că o știință obiectivă a societății implică „naturalizarea” societății, în sensul concepserii sale ca un sistem care să poată fi cunoscut, explicat și dezvoltat prin intermediul unor instrumente și proceduri științifice, raționale și prin ghidarea intervenției în dezvoltarea socială pe bază de înțelegere științifică a acesteia.

Această „moștenire” iluministă, raționalistă a generat seria de probleme și de teme, care au produs persistente dezbateri în sociologie, între care, pe prim plan s-a situat cea cu privire la măsura în care și, dacă, sociologia poate să fie „științifică”.

Student: Și, este sociologia științifică?

Profesor: Esențial pentru sociologie și problemele sale ca știință este faptul că obiectul său de investigație îl reprezintă „socie-tatea” un concept formulat relativ recent.

Teoretizarea „socialului” și a „societății” ca societate este asociată, în lucrările semnificative de istorie a sociologiei, cu geneza „modernității”, întruchipată în procesele de înlăturare a societății feudale și emergența societății industriale, procese în care punctele majore de referință au fost reprezentate de revoluțiile politice și sociale europene din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea, revoluții care au produs transformări profunde, determinând necesitatea reorganizării societății pe coordonate noi și întemeierea

rațională a acțiunii umane consacrate soluționării problemelor inedite ale unei construcții sociale fără precedent în istorie.

În acest context, geneza sociologiei a constituit un răspuns la criza generată de apariția modernității și a societății moderne, noua știință fiind chemată, pe de o parte, să ofere o diagnoză științifică a crizei societății europene, iar pe de altă parte, să producă mijloacele și instrumentele științifice necesare instituirii noi ordini sociale.

Aceasta este cadrul socio-istoric și intelectual care poate fi considerat momentul de început al constituirii „corpului clasic” al sociologiei, care a deschis calea spre crearea marilor teorii și sisteme sociologice consacrate societății ca un „întreg”, funcțional integrat.

Student: Care este esența sociologiei clasice?

Profesor: Așa după cum arătam anterior, sociologia clasică este o perioadă distinctă din „ciclul de viață” al sociologiei ca știință, atât din punct de vedere al „substanței” ideatice, cât și din cel al dimensiunii sale temporale, cronologice. În general, este considerată „clasică” seria de teorii, sisteme, curente și școli sociologice, care începe cu pozitivismul sociologic, al cărui creator a fost Auguste Comte (1798-1857), continuată cu sociologismul elaborat de Émile Durkheim (1858-1917), sociologia marxistă a lui Karl Marx (1818-1883), sociologia logico-experimentală, matematică propusă de Vilfredo Pareto (1848-1923), și se încheie cu sociologia comprehensiv - explicativă elaborată de Max Weber (1867-1920). Cronologic, sociologia clasică este sociologia creată în perioada dintre publicarea operelor sociologice ale lui Auguste Comte (1824-1856) și cele ale lui Max Weber (1891-1919), de către reprezentanții săi, care au aparținut aceleiași generații, aceleiași epoci a istoriei europene, perioadă considerată retrospectiv benefică și relativ pașnică, deși societățile ei se aflau în procese de mutații profunde.

Caracterul clasic al sociologiei din această perioadă îi este conferit de faptul că reprezentanții săi au pus în discuție, în mod coerent și sistematic, și au formulat răspunsuri la problemele fundamentale ale societății ca „societate”, ca „întreg”, propunând:

- modele proprii de abordare de la tratare a obiectului lor de studiu;
- conceptii metodologice, metode, tehnici și norme de investigare a societății, a fenomenelor, proceselor și realității vieții sociale a oamenilor;
- idealuri sociale, elaborând concepții cu privire la societatea ideală sau la cea mai bună posibilă și dezirabilă societate umană.

Operele sociologilor clasici au fost și au rămas puncte de reper, „pietre de hotar”, în geneza și evoluția sociologiei ca știință a societății, având ca vocație investigarea, cunoașterea, explicarea și participarea la construcția și reconstrucția „lumii sociale”, atât în epoca lor, cât și astăzi.

Student: Pe ce se bazează tematica fundamentală, comună a reflecțiilor sociologilor clasici?

Profesor: Tematica fundamentală, comună a reflecțiilor sociologilor clasici își are soriginea în conștiința că:

- în epoca lor, știința și cercetarea științifică a lumii reprezintă modelul ideal al gândirii riguroase și eficace, respectiv, modelul unic al gândirii valabile;
- asigurarea și menținerea ordinii și coerenței societăților umane nu este posibilă decât prin sisteme de valori și de credințe împărtășite și comune;
- vechile valori și credințe comune, tradiționale, transcendente erau amenințate de dezvoltarea gândirii științifice, în secolul lor (al XIX-lea) manifestându-se o evidentă contradicție între religie și știință;
- asigurarea ordinii și stabilității sociale nu pot fi realizate, decât pe baza unor convingeri, valori și idealuri comune, în măsură să reunească membrii colectivităților sociale și să îi angajeze în eforturi convergente și armonioase care să le asigure conviețuirea pașnică și bunăstarea generală, materială și spirituală.

Pe acest fond de gândire, toți reprezentanții clasici ai sociologiei și-au propus să descifreze și să înțeleagă situația societăților europene de după Revoluția franceză de la 1789, semnificația crizei generate de dispariția structurilor feudale și teologice, precum și natura și esența societății industriale capitaliste și democratice aflată în procese de geneză, constituire și consolidare. Urmărind cu insistență și considerând ca probleme majore ale vieții sociale necesitatea perpetuării consensului și restabilirii omogenității convingerilor științifice, morale și religioase, ca și condiții vitale ale stabilității și evoluției direcției societății moderne. Aceste teme și probleme fundamentale nu au fost arbitrate, ele li s-au impus tuturor, însă, a fost abordate și tratate în mod diferit, în funcție de particularitățile și caracteristicile personalității fiecăruia, specificul contextelor societăților naturale, și ale mediilor intelectuale în care s-au format și au creat, de modul de percepere și de interpretările pe care le-au dat unora și altora și realități istorice și sociale și, nu în ultimul rând, de sistemele de valori în lumina cărora au evoluat aceste realități.

ACTUALITATEA ȘI PROBLEMATICA FUNDAMENTALĂ A SOCIOLOGIEI CLASICE

Student: La ce întrebări răspund clasicii sociologiei?

Profesor: În esență reprezentanții clasici ai sociologiei și-au elaborat operele, punând în discuție un ansamblu de teme specifice sociologice, care, în sinteză, pot fi formulate după cum urmează: a) de ce și în ce mod este posibilă societatea ca „întreg”, ca un „tot”, care este esența societății, natura sa, este ea o realitate în întregime naturală, nonnaturală, parțial naturală, parțial supranaturală sau ideală?; b) care sunt factorii și condițiile care fac posibilă apariția diferitelor procese și forme de organizare socială și care sunt proprietățile generice ale acestora; c) prin ce mecanisme apar, dobâdînd coerență, durează, se schimbă și dispar grupurile, organizațiile și instituțiile sociale; d) în ce relații cauzale și de dependență se află diferitele subsisteme - economice, politice, sociale, tehnologice etc.- ale societății globale ca sistem integrator al acestora; e) în ce mod

se structurează și în ce ierarhii structurale se configurează societățile umane; f) cum și de ce se schimbă, se transformă și se dezvoltă societatea, care sunt factorii și sensurile dinamicii și progresului social; g) în ce mod elementele majore ale relațiilor sociale se cristalizează în așteptări, scopuri, acțiuni, norme și valori.

Investigarea acestei vaste și complexe problematice științifice le-a permis clasiciilor sociologiei universale să elaboreze ample sisteme de gândire cu privire la originea societății, la raporturile dintre individ, grupările, colectivitățile sociale și societăți, la structura socială, sistemul social, ordinea și echilibrul social, contribuind, în același timp, la clarificarea statutului epistemologic și gnosologic și la elaborarea metodologiei, metodelor și tehnicilor investigației sociologice. Ei au produs opere științifice durabile, care au generat dezbateri extinse în

domeniul teoriei, metodologiei și cercetării sociologice și al relațiilor dintre sociologie și construcția socială, contribuind, în mod hotărător, la demonstrarea locului și rolului cunoașterii științifice, în eforturile de raționalizare a organizării sociale. În același timp, au propus, atât analiza științifică a societății în vederea ghidării bunei practici sociale, cât și moralitatea științifică întemeiată în rezolvarea problemelor sociale, cu precădere cele ale dezorganizării și conflictului social. Aceasta explică locul important pe care l-au ocupat în opera lor, dezbaterile ample și aprofundate consacrate problematicii sistemului social și a acțiunii sociale, în vederea asigurării caracterului rațional al intervențiilor pe care oamenii le operează în sistemul social pentru constituirea unei societăți mai bune. Și nu în ultimul rând, au clarificat raporturile dintre natură și societate, stabilind, atât distincțiile, cât și asemănările dintre acestea.

Student: În lumina a ceea ce ne-ați spus, în ce măsură moștenirea sociologică clasică mai poate constitui un punct de reper și o sursă valabilă de inspirație pentru sociologia și sociologii contemporani?

Profesor: Este evident că, prin însăși natura sa, tematica enunțată mai sus este, prin excelență, o tematică de cercetare sociologică. În această situație, ceea ce ne interesează aici este problema dacă și în ce măsură moștenirea sociologică clasică mai poate constitui un punct de reper și o sursă valabilă de inspirație pentru sociologia și sociologii contemporani, în conturarea noilor puncte de vedere, a modalităților de abordare și de elaborare a aparatului teoretic, conceptual, metodologic și tehnic necesar pentru descifrarea substanței noilor realități sociale și pentru obținerea cunoașterii autentice a lor, ca bază a contribuției sociologiei la explicarea, participarea și reconstrucția lumii sociale actuale și viitoare. Din acest punct de vedere, chintesența ideatică a sociologiei clasice este în măsură să ne ofere date obiective care să permită formularea unor răspunsuri întemeiate. Între acestea, se impun a fi incluse:

- construcția unor sisteme teoretice articulate ale studiului societății ca societate, configurând fenomenele de interacțiune socială și a coerenței lor ca sisteme sociale, prin gruparea și explicarea faptelor sociale;
- conceperea societăților umane ca și sisteme sociale și deschiderea unor noi căi de dezvoltare accelerată a cunoașterii descriptive și a practicii metodologice necesare obținerii unor date empirice verificate, ca bază a interpretării generalizate a faptelor sociale cunoscute și ca sursă a unor idei, în măsură să ghideze investigarea unor noi fapte și realități sociale;
- conturarea unor noi orizonturi pentru promovarea echilibrată a investigării sistemelor sociale integrale (macrosociale), în relație cu investigațiile și analizele concrete (empirice) ale faptelor, fenomenelor și proceselor sociale;
- conceperea societăților umane ca sisteme sociale „deschise”, care interacționează, pe de o parte, unele cu altele, iar pe de altă parte, cu elementele lor constitutive; demonstrarea necesității investigării sistematice a relațiilor dintre acestea și nu considerarea arbitrară a lor ca realități distincte, de sine stătătoare;
- demonstrarea complexității problematice caracterului „deschis” exterior și interior al societăților, dat fiind faptul că acestea nu sunt egal deschise unele față de altele în exterior. Iar în interior, același sistem social, nu este egal deschis tuturor membrilor săi, în aproape nici unul din elementele sale constitutive: ordine, libertate, drepturile și obligațiile etc. Aceasta constituie însăși drama societății, care generează, în mod necesar, acorduri și dezacorduri, care „împart” și „separă” grupurile sociale etc, ceea ce reclamă în mod necesar studii sociologice științifice al societăților și al vieții sociale, în general. Studiul are ca vocație descoperirea legăturilor dintre cunoașterea științifică a relațiilor dintre anumite situații existente, care e de dorit să se păstreze și care să fie schimbate, ca și identificarea regularităților care definesc și explică relațiile reciproce dintre realitățile sociale concrete și efectele pe care acestea le au asupra condițiilor vieții, activității și comportamentului ființelor umane.

Student: În acest context, care sunt contribuțiile clasiciilor sociologiei universale la constituirea acesteia ca știință de sine stătătoare și obiectivă a societății?

Profesor: Considerăm că rămân de actualitate și valabile următoarele:

- crearea sociologiei ca știință întemeiată pe rațiuni, logică și observație, în contrast cu viziunile bazate pe ideea „ordinii naturale” și insistența lor asupra faptului că „lumile sociale” ca și cele fizice, pot fi înțelese, controlate și îmbunătățite continuu în mod influențial și rațional;
- determinarea naturii sociologiei ca știință specială a realității sociale globale, având ca obiect analiza, explicarea și înțelegerea ansamblului societății;
- introducerea în domeniul de studiu al sociologiei, a fenomenelor sociale pe care nu le studiază celelalte științe sociale și umane, respectiv a acelor care nu intră în preocupările nici uneia din aceste discipline.

- fenomenele sociale globale sau totale, cum sunt fenomenele care transmit conștiințele individuale sau comportamentul social pe care nu le studiază nici psihologia sau celelalte științe socio - umane.
- demonstrarea peremptorie a originalității sociologiei, datorată voinței de rigoare științifică și a scrupulelor de metodă, rezultate din efortul de a nu afirma nimic de care nu suntem siguri că a fost demonstrat;
- efortul de clarificare și de statuire a situației fenomenelor care se repetă, pe care sociologia urmărește să le interpreteze în funcție de anumite categorii generale și în ultimă instanță, de a stabili legi ale existenței și devenirii societăților umane;
- f) stabilirea principiilor unor clasificări a tipurilor sociale, a structurilor fiecărei societăți și a relațiilor dintre diferitele structuri, în cadrul unui proces de continuitate istorică, inclusiv a confruntărilor dintre societăți.

Ceea ce ni se pare de semnificație actuală acută, moștenirea sociologică clasică este realitatea că, prin toate caracteristicile sale, sociologia a dorit și este legitim să dorească, și astăzi, să fie, în același timp, „științifică” și „sintetică”, în sensul că nu trebuie să se mulțumească numai cu analize și să se epuizeze, în investigații de detaliu, ci să urmărească, să perceapă și să înțeleagă ansamblul social, pentru a nu deveni o simplă tehnică de cercetare.

În sfârșit, deoarece toți cei care discută „despre” sau „fac” sociologie au fost și sunt fie observatori, fie actori ai realității politice face ca aceștia să nu fie lipsiți de interes politic, întrucât atitudinea sociologică rezultă din faptul că toți sunt „înărdăcinați” în societate și au menirea de a-i identifica problemele; dar, simultan, ei sunt obligați de a se detașa de aceste probleme, pentru a fi în măsură să înțeleagă societatea în care trăiesc și pentru a o vedea, la fel de surprinzătoare, ca pe oricare altă. În consecință, este bine ca sociologii să fie lipsiți de interes politic, cu o singură condiție: ca ei să fie capabili să se situeze mai presus de interesul politic.

Student: Considerați că aceste elemente sunt încă actuale?

Profesor: Considerăm că fiecare în parte și toate la un loc, aceste elemente constitutive ale moștenirii sociologice clasice rămân de actualitate și constituie puncte de reper pentru sociologia contemporană. Din mai multe rațiuni: prima o constituie faptul că lumea din care s-a născut sociologia clasică a fost, în foarte mare măsură, asemănătoare cu cea în care trăim noi, astăzi. Și atunci a fost o lume, a unor schimbări și transformări generalizate, inedite, imprevizibile și chiar „înfricoșătoare”. A doua, problemele pe care și le-au abordat reprezentanții sociologiei clasice, temele pe care le-au cercetat, ca și răspunsurile pe care le-au formulat

există și astăzi, deși se pun în fond termeni. Ceea ce face ca, în fond, să gândim și să acționăm, în aproape toate domeniile vieții sociale, la fel ca și clasicii sociologiei, adică, în mod rațional, metodice și potrivit regulilor metodologice și rigoriilor științifice. În această privință, nu putem să nu constatăm că, astăzi, ca și în vremea reprezentanților sociologiei clasice sunt puse în discuție marile probleme ale stării actuale a „lumii”, ca și cele ale devenirii viitoare, a societății umane și, în legătură cu acestea, a destinelor popoarelor, națiunilor, a statelor naționale și a statului, în general.

Student: Ce a generat aceste probleme aflate în atenția sociologiei?

Profesor: Ele sunt produsul profundelor urmări ale marilor confruntări generate de conflagrația generată de cel de-al Doilea Război Mondial, care a avut consecințe nu numai comparabile cu cele ale revoluției franceze din 1789, ci mult mai ample și mai profunde, asupra configurației generale a societăților nu numai europene, ci de pe toate continentele. Momentele esențiale ale evoluției sociale mondiale din această perioadă sunt cunoscute: Ialta, care a desenat o nouă hartă a lumii și a favorizat o nouă configurație a structurilor economice, sociale, politice în zone determinate ale globului, concretizate în crearea de zone de influență diferite, apariția de sisteme economico-sociale opuse, apariția „războiului rece”, intensificarea cursei înarmărilor etc prezente în lume pe toată durata celei de a doua jumătăți a secolului al XX-lea. Acestea, i-a urmat o perioadă de instabilitate a spațiului economic internațional, în anii '70-'80, generată de „criza petrolului”, care a introdus în dezbaterile economice politice și sociale o temă nouă, cea a „incertitudinii”, cu privire la conținutul și sensurile evoluției economice, sociale și politice mondiale, având la bază caracterul din ce în ce mai problematic al accesului la resurse și la locul unde este situat leadershipul mondial. Concomitent, evoluțiile tehnologice au început să ridice și ele noi probleme, implicând noi forme de activate și de organizare socială. Situația în care societățile „primei lumi” apăreau a fi, din ce în ce mai mult, vulnerabile la

multipli factori, ca de exemplu: accidente de orice fel, activitate industrială, războaie, terorism, dezastre naturale, etc.

La începutul anilor '90, în contextul creat de perspectivele generate de sfârșitul războiului rece, tema incertitudinii înregistrează o subtilă disoluție, în locul ei fiind propusă și, treptat, afirmată o nouă imagine a „lumii”, ca o lume „informațională”, o lume a prevalenței realităților majore, post și supranaționale, în care forța propulsivă majoră a lumii este reprezentată de corporațiile economice internaționale, care reprezintă adevărații „învingători” în marel conflict al sistemelor modernității secolului XX. În timp ce adevărații „perdanți” sunt statele - națiunile și guvernele, care se află deja în incomoda situație de a fi prea mici pentru a putea continua să-și îndeplinească atribuțiile tradiționale și prea mari pentru a exercita altele. Pe acest fond, la sfârșitul secolului XX, s-au impus alte două viziuni asupra evoluției mondiale: „integrarea” și „globalizarea”, cu propunerile lor, privind perspectivele și direcțiile evoluției viitoare a societății și cu eforturile de constituire a bazelor teoretice necesare configurării unei noi ordini economice, sociale, politice, militare, o nouă ordine, care să se întemeieze pe noi sisteme de valori, aspirații și idealuri, în măsură să corespundă, mai adevat, „misiunii” naturale universale a umanității, a speciei umane în ansamblu său.

Student: Integrarea și globalizarea sunt teme sociologice?

Profesor: Evident că o asemenea problematică este preponderent sociologică, dar nu numai, și că ea este constituită un vast și complex teren de cercetare, macrosociologică și de sociologie istorică a surselor istorice ale actualei configurații a societății contemporane, elementele constitutive caracteristice, legitimitatea istorică și contemporană a lor, ca și a substanței, legitimității și limitelor teoriilor integrării, globalizării și globalității, în vederea descifrării liniilor de conduită necesare, posibile și dezirabile, atât în planul cercetării științifice, cât și la nivelul acțiunii economico-sociale și politice practice, care să conducă la cele mai eficiente modalități de abordare, tratare și soluționare a acestor complexe probleme, pe care le ridică starea actuală a „lumii sociale” și perspectivele devenirii sale viitoare.

În acest context, considerăm că moștenirea clasiciilor sociologiei universale este, mai mult decât preemtoriu, actuală.

(Urmare din pag. 1)

Actualitatea lui Eminescu

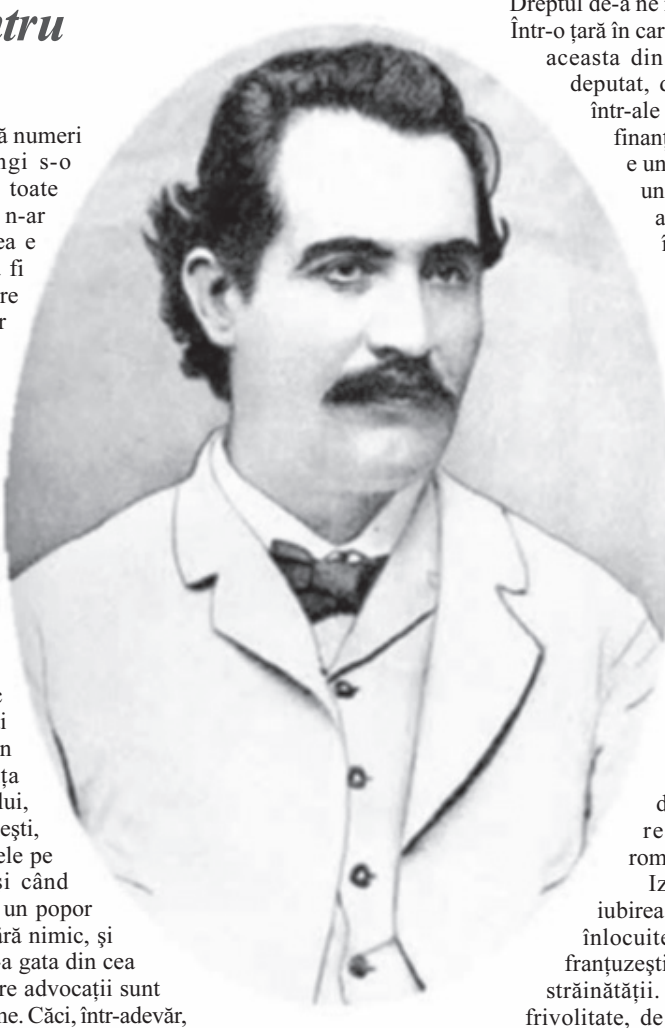
*Toate clasele să steie bine
și lupta dintre ele să nu fie
nimicitoare pentru
vreuna*

E o zicală veche că, de-ai sta să numeri foile din plăcintă, nu mai ajungi s-o mănânci. Drept că e așa, dar cu toate acestea acele foi există. Și dacă n-ar fi plăcintă. Asemănarea e cam vulgară, dar are meritul de a fi potrivită. Condițiile plăcintei noastre constituționale, a libertăților publice, de care radicalii se bucură atâtă, sunt economice; temelia liberalismului adevărat este o clasă de mijloc care produce ceva, care, puind mâna pe o bucată de piatră, îi dă o valoare înzecită și însușită de cum o avea, care face din marmură statuie, din în pânzătură fină, din fier mașine, din lână postavuri. Este clasa noastră de mijloc în aceste condiții? Poate ea vorbi de interesele ei?

Clasa noastră de mijloc consistă din dascăli și din ceva mai rău – din avocați. Înțorși din străinătate, ei nu și-au dat silința să-nvețe legile și datinile pământului, să codifice obiceiurile nației românești, ci au introdus pur și simplu codicele pe care le învățaseră la Paris, ca și când poporul românesc a fost în trecut un popor de vite, fără legi, fără obiceiuri, fără nimic, și trebuia să i s-aducă toate celea de-a gata din cea mai renumită fabrică. Dar în genere avocații sunt inteligențele cele mai stricate din lume. Căci, într-adevăr, ce credințe poate avea un om care azi susține, mâini combinate unul și-același lucru, un om a cărui meserie este să dovedească că negru-i alb și albu-i negru? Oricât de bună morișcă intelectuală ar avea, ea se strică cu vremea și devine incapabilă de a afla adevărul. De aceea, cele mai multe din discuțiile Adunărilor au caracterul de cărciocuri și apucături advocătești, de căutare de noduri în papură, de vorbe înșirate și fire încurcate. Acestea sunt elementele cărora legile noastre franțuzești le dau în stăpânire țara. Plebea de sus face politică, poporul de jos sărăcește și se stinge din zi în zi de mulțimea greutăților ce are de purtat pe umerii lui, de greul acestui aparat reprezentativ și administrativ care nu se potrivește deloc cu trebuințele lui simple și care formează numai mii de pretexte pentru înființare de posturi și paraposuri, de primari, notari și paranotari, toți aceștia plăți cu bani peșin din munca lui, pe care trebuie să și-o vândă pe zece de ani înainte pentru a susține netrebnicia statului român.

Ubi bene ibi patria?!...

Dreptul de-a ne mira l-am pierdut de mult în România. Într-o țară în care un om cu patru clase primare și peste aceasta din fire e mărginit e redactor de ziar, deputat, director de Bancă Națională, special într-ale drumului de fier și curând ministru de finanțe, într-o țară în care mucenicul Simeon e un om căruiu nu i se poate imputa nimic, unde procurile false ca și falsele cărți de alegător joacă rolul de căpetenie pentru înaintarea oamenilor, unde merit, știința, caracter nu sunt nimic, tripotajul, pișcherlăcul și hatărul tot, în o asemenea țară omul e redus a constata istoricește ceea ce se întâmplă, a se indigna din când în când, a râde mai adeseori, dar a se mira de ceva nu mai are dreptul.

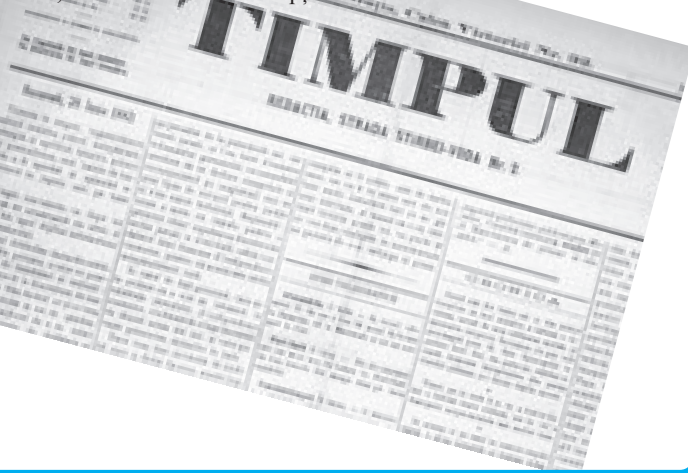
Puține avem de zis ca concluziune la o polemică cu mult prea lungă pentru obiectul ei.

Țara care, prin aplicarea instituțiilor ei, încurajează ignoranța, neconsecvența, lipsa de caracter, ba le decorează chiar, dovedește că e în descompunere deplină ...(. ...)

Înainte negrei străinătăți care împânzește țara cad codrii noștri seculari și, împreună cu ei, toată istoria, tot caracterul nostru. Moartea, scăderea populației îndeplinește apoi restul: stărpirea fizică a neamului românesc. (...)

Izvorul întărit al istoriei naționale, iubirea de limbă, de datini și de popor sunt înlocuite la tinerime și ceilalți prin romane franțuzești și cântărețe prigebe ale cafelelor străinătății. Un aer bolnăvicios de corupție, de frivolitate, de câștig fără muncă a cuprins plebea noastră roșie și infectează chiar sfera ce rămăsese neatinsă de acest spirit. A crede că o reacție puternică, în sensul național și istoric al cuvântului, ar mai fi cu puțință la noi în țară, ar însemna a se face jertfă unei deserte iluzii.

Patriotismul, cu toate acestea, nu este iubirea țăranei, ci iubirea trecutului. Fără cultul trecutului nu există iubire de țară. Azi e constatat că, din momentul în care împărații au început a înlocui prin oameni noi pe senatorii Romei, în care tradițiile și cultul trecutului se intrupaseră. Roma a mers spre cadere. Căzul Romei nu numai că nu e izolat, dar nu suferă nici excepție măcar!"

Geniala gândire economică a lui Mihai Eminescu

Soldul negativ – cronic și în creștere – al balanței comerciale este un pericol?

Prof. univ. dr. Octavian Gh. BOTEZ

1. Mihai Eminescu ocupă un loc merituos în cugetarea economică românească

În ultimii ani ai vieții, patriarhul economiștilor români de la sfârșitul secolului al XX-lea, academicianul N.N. Constantinescu, ne obișnuise cu apariția unor importante studii privind marile personalități ale gândirii economice românești. Între acestea, în prim-plan s-a aflat și cugetarea economică de excepție a poetului național Mihai Eminescu, având valențe prețuite și în prezent. În acest context, academicianul a ținut să evidențieze faptul că Mihai Eminescu a acordat o atenție deosebită problemei balanței comerciale, pe care o considera un adevărat barometru al economiei. Poetul nostru național sublinia că: „*Cel mai rău este o balanță defavorabilă a comerțului, adică banii importați (n.n. – încasați) în țară sunt în cârmă mai mică decât cei exportați (n.n. – plătiți)...* O balanță deficitară – amintea Eminescu cu referire la opinia profesorului A.D. Xenopol – *este pericolul cel mai mare la care poate fi expusă o societate, aceasta în contra teoriilor liberschimbiste, cari afectează o nepăsare totală față de balanța comerțului.*”

În anul 1880, Mihai Eminescu scria în ziarul *Timpul* un important articol dedicat problemei amintite, intitulat *Balanța comercială*, în care sublinia rolul acesteia în asigurarea echilibrului economic intern și extern al statului român. Dacă prima parte a articolului vizează combaterea teoriei economice a liberului schimb, în continuare, o bună parte a studiului face referire la consecințele creșterii datoriei externe. Deoarece acumularea, an de an, de deficite comerciale „*e în realitate mijlocul prin care economia unui popor, strivită de-o puternică concurență străină, e pusă în starea de-a consuma ani întregi mai mult decât produce și de-a se bucura după teoria liberului schimb de foloasele ieftinătății piețelor străine atât de mult până ce prin această ieftinătate ajunge la faliment*”.

Iar acumularea acestei datorii, atrăgea atenția Eminescu acum peste 130 ani, cu o clarviziune demnă de toată admirația generațiilor viitoare, „*nu poate ținea la infinit; există o limită a creditului economiei oricărui popor față cu străinătatea la care ajungând, străinătatea nu mai face credit țării îndatorate sau i-l face cu condiții din ce mai grele. Dar până s-ajungă o țară de-a-și silei cu totul creditul în străinătate, până ce cursul efectelor și acțiunilor ei s-ajungă a scădea atât încât să nu se mai poată impune piețelor saturate, decât cu mari pierderi, până atunci experiența ne învață că e prea cu puțință ca o țară să cumpere ani îndelungați din străinătate, de cum îi vinde, și că nu poate echilibra balanța nefavorabilă decât prin datorii din ce în ce mai mari.*”

Geniul lui Eminescu însă, merge mult mai departe cu analiza consecințelor dezechilibrului cronic al balanței comerciale, depășind sfera impactului economic și pătrunzând în domeniul implicațiilor de politică externă ale acestui fenomen negativ major în activitatea instituțiilor unui stat: „*Înțelegând bine însemnătatea balanței comerciale pentru comerțul internațional, ne convingem că din relațiile de schimb dintre deosebitele state rezultă proporțiile de puteri economice dintre ele și că nepunându-se nici o limită focalității acestor puteri, statul, economisește mai slab, e în pericol de a cădea într-o durabilă dependență economică față de concurențul său mai puternic. Teoria balanței comerciale e așadar pe deplin valabilă pentru independența și înflorirea statelor naționale.*”

O astfel de abordare complexă a problematicii balanței comerciale în publicistica eminesciană își avea motivații puternice rezultate din realitatea vieții economice românești din ultimul sfert de veac al secolului al XIX-lea. Deoarece atunci, după anul 1859 până în 1876, soldurile balanței comerciale fuseseră, an de an, excedentare, pentru ca, după 1877 până în 1880 și, în continuare, până în 1899, să se înregistreze numai solduri anuale deficitare, o singură excepție reprezentând-o anul 1890.

2. Cronicizarea soldului negativ al balanței comerciale a României, începând cu anul 1990

În prima jumătate a secolului al XX-lea soldul balanței comerciale a României a fost excedentar timp de 32 de ani, iar, în a doua parte a aceluiași secol, până în anul 1989, balanța comercială cu sold pozitiv s-a înregistrat timp de 15 ani.

După anul 1990, însă, an de an, soldul a fost deficitar, ceea ce a făcut ca, în perioada 1990-2000, diferența valorică cumulată între import și export să fie de peste 20 de miliarde de dolari. În perioada 2001-2005, spre deosebire de perioada 1980-1989 când, forțându-se exportul și descurajându-se importul, soldul excedentar cumulat al balanței comerciale a fost de 17,5 miliarde dolari, soldul negativ cumulat a atins 35 de miliarde de euro, apoi 21,8 miliarde euro și maximum istoric de 22,7 miliarde euro în anul 2009, iar numai în anii 2006-2008 acesta fiind de 15 miliarde de euro. Conform prognozei oficiale pe perioada 2007-2013, soldul balanței comerciale a României ar urma să atingă un deficit cumulat care se va ridica la valoarea importantă de aproximativ 150 miliarde de euro.

Succinta prezentare a cifrelor permite să observăm, la început de secol XXI, că, dacă în primii șase ani (2001-2006), România a înregistrat un sol negativ cumulat al balanței comerciale de 50 miliarde euro, în ceea ce privește perioada următoare, 2007-2013, acest sold negativ cumulat, de o magnitudine fără precedent, va crește de trei ori. Este, de altfel, evident că acest fenomen cronic, a cărui durată a depășit două decenii, are o influență negativă, ce se manifestă și asupra soldului contului curent al balanței de plăți a României, precum și a deprecierei cursului valutar al leului.

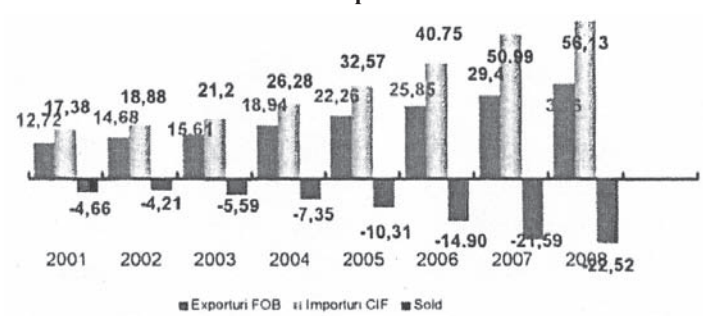
3. Propuneri privind reducerea soldului negativ al balanței comerciale a României

În ce ne privește, considerăm că gândirea lui Mihai Eminescu este de o actualitate stringentă! Numai studii aprofundate referitoare la evoluția structurii fizice a importului României și impactul acestuia asupra modernizării și tehnologizării producției, în vederea creșterii competitivității exportului românesc, utilizarea activă a instrumentelor de politică de apărare comercială convenite în cadrul OMC și UE, precum și a altor factori cu influență majoră în restabilirea echilibrului economic extern (veniturile repatriate de lucrătorii români din străinătate, valoarea investițiilor străine directe, volumul creditelor și împrumuturilor din străinătate permise ș.a.) ar putea să conducă la obținerea unor variante de soluții sustenabile pentru echilibrarea contului curent al balanței de plăți și a balanței comerciale a României, în special.

Cel mai sigur instrument în acest demers, important, însă, apreciem că este dinamizarea în ritmuri rapide a exportului eficient de mărfuri și servicii al României, având la bază o STRATEGIE NAȚIONALĂ DE EXPORT 2010-2014, care să precizeze buna experiență din ultimii ani, 2005-2009, la care să se adauge acțiuni energice și inovatoare, atât pe ramuri cât și la nivel județean, pe regiuni economice și la misiunile comerciale permanente din străinătate, în contextul în care România a devenit membru UE. În acest sens, vor trebui utilizate cele mai recente forme și metode moderne de promovare și stimulare a exportului practicate de UE și în alte țări de pe toate continentele, la început de secol XXI, în vederea reducerii soldurilor anuale negative ale balanței comerciale a României, prognozate să atingă, între anii 2011-2013, o medie anuală de aproximativ 25 de miliarde de euro.

Actualitatea genialei gândiri economice a poetului național Mihai Eminescu ne emoționează de fiecare dată și, în același timp, transmite impulsul necesar găsirii de soluții în rezolvarea unei probleme dificile, în scopul de a se evita un pericol major care amenință economia României și comerțul exterior, respectiv exportul – ca prioritate națională.

Evoluția importurilor, exporturilor și a soldului balanței comerciale a României în perioada anilor 2001-2008

Sursa de date: Institutul Național de Statistică

ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE

(Urmare din pag. 1)

Studentilor de la facultățile cu profil economic: **Finanțe și Bănci, Management Financiar Contabil, Marketing și Afaceri Economice Internaționale** le-a fost prezentată biblioteca, arătând că fondul de carte este împărțit pe domenii mari: Economie, Contabilitate, Marketing, Management, Drept, Litere etc și cuprinde un număr de 30.000 volume, aproximativ 4000 de titluri de cărți. De asemenea, studenților li s-a vorbit despre noutățile din bibliotecă, specificându-le că, periodic, se improspătează fondul de carte cu publicații românești și străine de la edituri de prestigiu, pe teme de actualitate din economia românească și globală.

La sala de lectură a bibliotecii **Facultății de Relații Internaționale, Istorie și Filosofie** s-au organizat serii de prezentări pe cele două domenii

principale ale facultății: relații internaționale și filosofie. Studenții și masteranzii au fost informați asupra fondului de carte, care le stă la dispoziție pentru a-și întocmi lucrările solicitate pe parcursul anului universitar, pentru a se documenta în scopul participării la sesiunile de comunicări, respectiv, pentru a-și fundamenta și completa cunoștințele din domeniul studiat.

Pe lângă prezentarea fondului de carte și de publicații aflat la dispoziția fiecărui student, s-a subliniat și rolul pregătirii continue, respectiv valoarea cercetării universitare, care, cu sprijinul cadrelor didactice și a personalului bibliotecii, pot ridica nivelul pregătirii fiecărui student în parte, pot contribui la realizarea unor lucrări valoroase, care să poată apoi participa cu succes la orice sesiune de comunicări sau conferință tematică.

S-a folosit această ocazie și pentru a prezenta noile apariții ale Editurii Fundației *România de Măine* și s-a accentuat rolul important al acestor volume în pregătirea pentru activitățile academice anuale, pentru examenul de licență. Li s-a reamintit studenților și masteranzilor faptul că prin editarea lor în cadrul tipografiei proprii, li se oferă posibilitatea achiziționării acestor titluri, la prețuri accesibile, prin rețeaua de librării a Universității *Spiru Haret*. Nu s-a omis nici prezentarea catalogului on-line de pe pagina <http://biblioteca.spiruharet.ro/> și a modului de vizualizare a noutăților aflate în bibliotecă, respectiv a modului de interogare a bazei de date, care le este la dispoziție non-stop.

În cadrul **Bibliotecii de Arte**, a fost pregătită o prezentare foarte frumoasă în format power point:

FONDUL DE CARTE

Total volume – 4.242 (Muzică & Teatru)

• Muzica - 2320 (+ perioadă = 2.418)

• Teatru - 1.722 (+ perioadă = 1.824)

• **Muzica:**

• CĂRȚI DE SPECIALITATE =

1722 (+ perioadă = 1824)

• TITLURI = 1.118

• COLECȚII = 8

• ABONAMENTE = 2

• REVISTE DE SPECIALITATE

• ACTUALITATEA MUZICALĂ /

lunar

• REVISTA MUZICA / trimestrial

• COLECȚII

• SOLFEGHI / 2002

• SONATINE PENTRU PIAN / 2004

• PIESE ROMÂNEȘTI PENTRU

PIAN / 2005

• COLECȚIE DE CORURI / 2004

Nu în ultimul rând, câteva concluzii:

- Evenimentele au avut o organizare foarte frumoasă și sperăm că ele se vor desfășura pe viitor cu o și mai bună colaborare cu cadrele didactice cât și cu studenții, în sensul că dorim să avem și o sesiune de comunicări pe teme alese chiar de studenți, în urma unui sondaj organizat de colegele noastre bibliotecare.

- Dorim, de asemenea, să contactăm și sponsorizări pentru a avea și câteva premii în cadrul acestor sesiuni de comunicări. Vom lua legătura cu câteva edituri reprezentative și sperăm într-o bună colaborare.

- Nu numai colecțiile de publicații și dezvoltarea acestora a atras atenția studenților și invitaților prezenți în cadrul acestei manifestări, ci și alte activități și sarcini pe care biblioteca le are în procesul vast și complex de informare și documentare științifică a actualilor și viitorilor specialiști absolvenți din cadrul facultăților USH, și anume asigurarea condițiilor favorabile de studiu, informare și documentare.

- Pentru automatizarea principalelor activități din bibliotecă (informare-documentare, împrumut, gestionare) conducerea USH a stabilit un program de modernizare, prin achiziționarea de tehnică de calcul, de software și de perfecționare a personalului, astfel încât eficiența acestor activități să fie compatibilă cu standardele europene.

- Zilele Bibliotecii Universitare, prin desășurarea și succesul de care s-a bucurat în rândul studenților și profesorilor Universității *Spiru Haret*, încurajează organizarea unor astfel de manifestări și în viitor, care să ducă mai departe prestigiul dobândit de instituția noastră, o dovadă de necontestat a menirii sale de promovare a valorilor învățământului, științei și culturii românești.

HORIA STAMATU

Poemul ca vibrație a sacralității și filosofiei

Drd. Dan ANGHELESCU

Motto:
„...roștirea cuvântului constituie spusa și cântecul ființei inșeși (...), poetul se află sub puterea chemării discrete și stăruitoare a ființei și este, ca atare, un salvator al ființei din fața sustragerii demonice a ascunderii.”
Martin Heidegger –
Parmenide

Der Dichter nennt das Heilige! (Poetul este cel care rostește *Sacrul*). Ecoul acestei *roștiri* (Sagen) heideggeriene, devenită un veritabil adagiu, pare să adie deasupra întregului scris al lui Horia Stamatu, fie că este vorba de temeurile pornind de la care își eșafodează gândirea estetică, fie că este vorba despre sensul profund în care este gândit actul de creație în sine. Pentru el orice îndepărtare de paradigma aurorală a *Poeticii* – în care semnificația taumaturgică era determinantă – are drept consecință o disoluție a însăși esenței acestuia. *Poeticii* se situează la altitudinea faptelor esențiale care cuprind și exprimă *Ființa*. Prin urmare, una dintre dimensiunile care inoculează poemului o forță cu totul aparte se circumscrie *vibrației nomenale*. În maniera în care aceasta se lasă întrezărită putem spune că la Horia Stamatu frapează instantaneu și aici utilizăm o subtilă formulare a lui Eugen Simion), acea „neobișnuită încordare a spiritului, voința colosală de cuprindere, un fior, în fine, aproape mistic de a prinde marile mecanisme cosmice. Scărba /.../ față de răul lumesc este biblică/.../ se simte un spirit care a citit bine *Apocalipsa*. Marea poezie, vreau să spun, duce temele spre această graniță de sus, acolo unde se sfârșeste previzibilul, determinantul. Întâlnirea cu religiosul este în acest mod indirect posibilă într-o poezie care, fără concepte teologice, ne pregătește să înțelegem și să acceptăm *Marele Cod*. Pe scurt, metafizica poetică duce de multe ori mai direct spre sugestia divinului decât poezia construită pe canoane teologice.” (Simion, Eugen. (1997), *Fragmente Critice*, vol.1. Craiova: Scrisul românesc, p.6.)

Încercăm, așadar, să conturăm totodată – în concretețea proprie expresivității lor – și modul în care poemele lui Horia Stamatu pun în *vibrație* imagini ce trimit cu gândul la o altă roștire heideggeriană, aceea care făcea referire la un *timp al puținătății și decăderilor spirituale (Zeit der Dürftigkeit)*. Evident, este vorba despre una dintre problemele

grave ce au preocupat intelectualitatea veacului XX și, din această perspectivă, alături de Heidegger, pot fi amintiți și Fr. Nietzsche, Ludwig Klages, Oswald Spengler, Edmund Husserl, Paul Valéry, Emil Cioran, Ionescu sau Vintilă Horia. Ceea ce ne întâmpină în poemele lui Horia Stamatu capătă – prin forța expresiei – o evidentă coloratură apocaliptică. Poemul captează o *stare* a unei lumi traversate de prăbușirea esențelor și a valorilor ei fundamentale: „oamenii/.../mântuiți în haine de gheață caută zadarnic / ingerii în ziua ce n-a mai apus” (*Peisagiu epifanie*). Acuitatea percepției poetice dezvăluie aici starea de sfășietoare disonanță în care se regăsește o umanitate ce resimte irepresibila și insașiabila nevoie de *Sens* (the will of meaning), *Sensul* capabil să o definească și să o exprime. Este momentul crucial în care, raportându-se la o lume pe care încearcă să o cuprindă, să o descifreze și să o judece în profunzimea semnificațiilor ei, *Poetul* devine purtător al unor grave și tulburătoare interogații. În siajul și rumoarea lor se face tot mai limpede simțit ecoul uneia dintre cele mai grave aceea a căutării temeiului, a esențelor unei cunoscute sintagme filosofice: *Vom Wesen des Grundes* (despre esența temeiului). Altfel spus despre esența sensurilor ultime ale omenescului. În filozofie se pare că Schelling a fost între primii care au înțeles gravitatea și disonanța fracturii produse la nivelul a ceea ce se înțelege prin sens. Va încerca chiar să-i deslușească semnificațiile formulând acea cunoscută roștire despre *înnopțarea temeiului metafizic al sensului* pe care, ulterior, o vom reintălni în miezul interogațiilor heideggeriene.

Evident, privitor la *stările lumii*, poetul și gânditorul Horia Stamatu pare să aibă intuiții și viziuni apropiate de cel care scrisese despre *Ființă și timp. Încercătura* imagistică a poemelor lui este, din această perspectivă, edificatoare: „În tot mai rotund/ se-nvăluie totul/ și nopți fără fund/ ascund Sabaoth!” (*In Haos*); Sau: „Răul cel negru, răul cel negru/ înconjură lumea” (*Răul cel negru*). Simbol al *înnopțării* lumii, al *înnecării* sensurilor, al prăbușirii celor mai înalte valori (Nietzsche sau este nici el prea departe!), *Răul cel negru* trimite cu gândul la Lethe, anticul rău al *Uiării*. (Să ne reamintim că și Vintilă Horia a scris despre el!). Tragicul leitmotiv al răului (trimitere indirectă la heracliticul *panta rhei*) apare și în alte poeme cum sunt *Cronică* sau *Același rău*

din care cităm: „Același rău/ Îl duc mereu/ cu maluri albie curgând/ în el apune Domnul Zeu/ ca să răsară gând cu gând/.../ Dar fără fund și fără mal/ e fără guri și nici izvor/ adeseori e doar un val/ mereu din el începător/ Vai ce adâncă-i noaptea lui/ și fără margini e de clară/ temeiul ne-temei oricui/ cu mine-apune să răsară”. Înnoptarea temeiului metafizic al sensului devine un leitmotiv obsedant: iată, aproape la întâmplare, versurile unui alt poem intitulat *Peisagiu poetul-in-cușcă*: „Vorbele nu mai au ce spune poezii/ în lucruri fără ecou mor vorbele/ aduse de suflu atman în cușcă/.../ mor fără ecou poezii în lucruri/.../ ultima piodică *nici viață/ nici moarte*.” Nu numai că imprecățiile *față de răul lumesc* capătă tonalitatea și înălțimea de anatemă biblică; și nu numai că – așa cum spunea Eugen Simion – aici simțim *un spirit care a citit bine Apocalipsa*. Lucrurile merg și mai departe ducându-ne în proximitatea acelor începuturi în care discursul artistic și cel religios proveneau din marelle și unicul izvor al *Ființei*. Hegel înțelșese perfect esența celui moment auroral și – cu încă deosebite ecouri din gândirea pitagoreilor – încercase să contureze o formulare privind menirea pe care *arta o are în comun cu religia și filosofia*. Aspirația, era să precizeze acest *Ceva* care este *un propriu al artei*: reprezentarea în chip sensibil a tot *ceea ce este mai înalt pentru om*. („...Gândirea pătrunde în profunzimea unei lumi suprasensibile și o opune mai întâi ca pe un dincolo conștiinței nemijlocite și senzației prezente: este libertatea cunoașterii prin gândire care se eliberează pe sine, de acest dincoace numit realitate și mod finit de a fi”). Georg Wilhelm Friedrich Hegel. (1966), *Prelegeri de estetică*, vol. I. București. Ed. Academiei, pp.14, 15).

Și iată cum – către înălțimea aceleiași idei – se va ridica însăși roștirea poetului: „Atăta cât ochii nu pot cuprinde/ începutul și sfârșitul sunt una/ cu toată mirarea fuiorl materialier / de raze într-un șuvoi dar inexplicabil / lumină a tot ceea ce subiectul dislocă din indiferența atoeat/ puternică prejudecata veșniciei/ ad hoc /.../ materialier în carne/ nu e decât atăta lumină a incidentelor/ necalculute cuprind începutul și sfârșitul ochii nu pot grațel/ mirarea Sunt?” (*Peisagiu razele*). Iată și versuri din *Bucolica*: „Eram păstorul/ părerilor primse în/ hărâ albe și negre/ succesive și simultane a toată omenirea/ necunoscută aidoma orelor/ pe care doar ceasornicul le desparte.” Discursul poetic intersectează

simboluri cu o densă încărcătură metafizică. Alb și negru, lumină și întunecime, ziua și noapte, toate sub semnul unei considerabile profunde tensiuni de vibrație mistică. În aceasta din urmă se poate desluși, probabil, temeiul unor comentarii care, cu o exagerată răvnă, înteau cu orice preț să descopere în interiorul poemelor lui Horia Stamatu, o foarte pregnantă influență a textelor lui Juan de la Cruz. De altfel, nu e nici un secret, chiar poetul și-a mărturisit – și în repetate rânduri – admirația cu totul specială pe care o nutrea pentru poetul spaniol.

Imaginea a ceea ce se concretizează în sensul de veritabilă *Poetică* la Horia Stamatu nu ar prinde conturul veridic ignorându-se opera sa de traducător. Desigur, din varii și previzibile motive, o astfel de analiză nu poate să devină – acum și aici – obiect al preocupărilor noastre. Dar, indirect, nici nu putem lăsa cu totul în umbră această latură ale cărei semnificații sunt capitale pentru înțelegerea uneia dintre personalitățile (și operele) de excepție ale literaturii române. Fapt pentru care vom încerca să pătrundem în intimitatea (deosebit de relevantă) a acestei preocupări a poetului. O facem atât prin intermediul unor comentarii, cât și pe calea măturilor epistolare ale poetului. Astfel, Alexandru Lungu, unul dintre corespondenții constanți ai poetului, afirma pornind de la textul unei scrisori datând din 16 ianuarie 1988: „Horia Stamatu este și un pasionat traducător de poezie. Îmi îngădui forma prezentă, aflându-mă sub avar neprietorie a scrisorilor și manuscriselor sale, în care se arată și darul de iscusit tălmăcitor. Nu știu cât de întinsă a fost truda sa de transpuneri lirice dintr-o limbă în alta. Din arhivea mea se vede însă că doi poeți, San Juan de la Cruz și Hölderlin erau cei mai îndrăgiți.” În continuare, Alexandru Lungu oferă un foarte interesant și elocvent fragment din scrisorile lui Horia Stamatu: „Alături ai o poezie a Sfântului Ioan al Crucii, de care am fost acuzat că am plagiat-o. Poți s-o compari cu poezia mea care-ar trebui să fie plagiat. (...) Poezia lui, bine înțelese, este altceva, e superioară și celebră în toată lumea. Opera Sfântului, partea lirică, am tradus-o aproape toată. Așa ceva dă enormă satisfacție. Cum azi nu se mai poate scrie cum scriau San Juan sau Hölderlin, și cum acest fel de a scrie este aproape de sublim, eu îmi vedeam nostalgia traducându-i. La Paris, la o sedință de „cenaclu” am avut o rară surpriză. Am citit

traducerea poemului “Patmos” de Hölderlin. Când m’am întors la locul meu, soția profesorului Poghiric a început să-mi recite Pindar, în limba lui, pe care n-o cunosc, dar ritmul îl cunoașteam: Hölderlin luase metrica lui, pe care eu, conștiincios, am redat-o în traducerea mea. Păcat că azi s-a rupt acest cuvânt din cuvânt”. (Lungu, Alexandru. (2000)., *Răsfoind scrisori de la Horia Stamatu*. București: *România Literară*, nr.10).

Dar și mai explicit vorbește Horia Stamatu despre preocupările sale în materie de traduceri din poemele lui Juan de la Cruz, într-un fragment din scrisoarea datată 9 martie 1988: “Nu știu cât merit omagiile pentru traducerea din San Juan, dar am fost foarte măgălit și aruncat într-o grea ispită: să mă cred. Dacă traducerea e într-adevăr bună, aceasta se datorează marelui spirit care-a dat originalul. Pentru că marile spirite provoacă, **înspîră**. Nu știu dacă e bună sau nu, dar uite altă traducere, după ceva la fel de celebru, **Noche oscura**... Traducerea asta, ca și cealaltă, exactă în sens și formă. Ce-a eșit rămâne să-mi spui. Strofa, numită de spanioli **lira** este neobișnuită în limba noastră. Clasicii noștri au luat de la Francezi alexandrinul, și de la germani, în special de la Goethe, ca Eminescu. De la italieni n-a luat decât Budai Deleanu. Spanioli, la rândul lor, au luat **lira** de la italieni, vrem nu vrem, inițiatorii literaturii moderne europene, adică în noile limbi născute după antichitatea romană (...) Poezia lui San Juan e divină, dar traducerea un chin, însă e drept un chin dulce de care nu te poți despărți.” În 23 martie 1988, Horia Stamatu continuă cu alte mărturii: „Încă un text al lui San Juan de la Cruz în românește. Nu aveam copie la mașină, așa că l-am transcris de mână, cu unele schimbări. Nu am voie să fac niciun efort inclusiv scrișul la mașină. Am arest de cameră. Nu știu dacă mă înșel sau nu, dar această scurtă poezie, de patru strofe, mi-apare de o intensitate și concentrare încă mai mari ca **Noche oscura**. La **ca poezie de iubire** nu știu dacă are seamăn. Sper să ies cu bine din actuala strămoare și să-ți transcriu **Cantico spiritual**”. Toate aceste trei poeme, notează Alexandru Lungu în articolul citat mai sus, *Noche oscura*, *Clama de amor viva* și *Cantico spiritual*, sunt comentate, cuvânt cu cuvânt, de poet în trei tratate de mistică.

Este evident că Horia Stamatu era departe de orice epigonism. La fel de evident este că, în cazul de

față, se poate vorbi chiar despre o reală și profundă devoțiune închinată celui care scrisese *Noche oscura del alma*. Acestuia îi vor fi dedicate poeme cum e și acesta: „lumină dulce/ lumină fragedă,/ atotstrăbătătoare/ mereu îndrăgostită,/ mereu fără seamăn,/ împarte bucuria/...” (*Dialoguri V*). Și tot despre lumină în poemul *La cules de cer*: „Mai rece ca lumina **fărănceputului**/ acoperă cu noi/ munții cei mai înalți/ doliul alb al desființării/ în Atotființă!”. Din păcate, acele aluzii privind epigonismul lui Horia Stamatu, evident forțate, l-au afectat destul de grav pe poet. Ceea ce se vede din scrisorile sale. Iată o mostră: „A doua chestiune, între altele o sută, în legătură cu acest articol, în limba engleză, este următoarea afirmație: În orice caz întregul ciclu numit *Ritmuri între aici și dincolo*, una dintre cele mai elaborate, și, fără îndoială, cea mai desăvârșită operă poetică ,este scrisă la o manieră de San Juan de la Cruz. Articolul se cheamă *Considerații generale asupra operei poetice a lui Horia Stamatu*, autorul este Ioan Petru Culianu, iar revista *International Journal of Rumanian Studies*, volum 2, nr. 3/ 4 (1980, dar apărută în 1985), Tübingen. În tot ce-am scris eu poezie nu poate fi nicio apropiere cu poezia lui San Juan de la Cruz, poezie sublimă care nu poate fi imitată, adică nu se poate scrie *à la manière* de San Juan. (...) Cred că acest Culianu a fost împins să mă *desumfle*, științific, cu implacabila metodă a *semiologiei*. Ceea ce nu e nimic. În câțiva ani s-a terminat cu ea. (...) De altfel, pungășia e totală. Citează mereu, una de la răsărit, alta de la apus, dar în limba română, fără să traducă nimic în limba în care scrie, adică în engleză, așa că cititorii străini iau de bună ce zice el, cu totul în răspăr față de citat, fără posibilitatea vreunui control.”

Citind poemele lui Horia Stamatu e imposibil să nu te reîntorci cu gândul la acea imponderabilă *aparență a artei* care, cum o gândea Hegel, *anunță prin ea însăși ceva spiritual și trimite de la sine la acest spiritual*. El rămâne printre marii nedreptățiți ai sorții – dar nu numai – și în același timp unul dintre marii poeți români, care, prin vitregia vremurilor, este – în continuare – absent din conștiința conaționalilor noștri. Nici Eugen Ionescu, nici Cioran și nici toți cei care i-au cunoscut și i-au admirat poemele nu s-au înșelat în aprecierile lor.

DATORIA FAȚĂ DE PRECURSORI...

Prof.univ. dr. Ion Dodu BĂLAN

(Urmare din pag. 1)

Un cald omagiu i-a adus prof. C. Dumitrescu profesorului Pavel, care a dezvoltat teoriile lui Paulescu. Cu un optimism demn și pilduitor, prof. dr. Constantin Ionescu Târgoviște a vorbit convingător despre ilusturul precursor nedreptățit, născut în București, în noiembrie 1869, care a colaborat un număr de ani, în Franța, cu celebrul medic Lancereaux, inclusiv la *Tratatul de medicină* al acestuia. Patriot autentic, Paulescu s-a întors în țară ca profesor la Facultatea de Medicină din București, desfășurând, în paralel cu munca științifică și didactică, o activitate publicistică pe teme politice și filozofice, combatând darvinismul, transformismul, filozofia materialist-comunistă și afirmând principiile Creștinismului, în raport cu Talmudul, Coranul etc. Pe această coordonată de preocupări a scris lucrări de referință: *Despre generațiunea spontană și Darwinismul* (1904), *Noțiunile „suflet” și „Dumnezeu” în fiziologie* (1905), *Fiziologie filosofică* (1910), de o reală actualitate și astăzi, în procesul de descotorosire de ideologia comunistă, marxist-leninistă.

În această bătlăie cu materialismul și ateismul, cu neajunsurile create – după părerea lui exagerată – de unii cetățeni români de origine evreiască, a comis erori, punând, ca și alți români extremiști, alcoolismul, sărăcia celor de jos, desfrăul și imoralitatea pe seama evreilor. Firește, asemenea prejudecăți nu s-au manifestat numai la noi. S-au afirmat, în vremea respectivă, print anii 1926-1930, și în alte țări. Și în acest context se cade să analizăm și activitatea publicistică a lui Paulescu, continuată și de un Mircea Eliade.

Pentru a judeca drept, mi se pare imperios necesar să ne eliberăm de sechelele **realismului socialist**, și noi și alții, de aiurea, de nociva **teorie leninistă a moștenirii culturale**, legată de cerințele literaturii de partid, în care anumite note din greșelile, slăbiciunile omenești, reale sau exagerate, analau sau umbreau grav strălucirea realizărilor creatorului din domeniul literaturii, științei și artei. Această teorie a făcut mult rău

vieții culturale din multe țări, până în 1990. Din pricina nocivei teorii, importată din Uniunea Sovietică, au fost excluși din viața noastră spirituală, pentru o lungă vreme: cronicarii, Alecsandri, ca „un boier surd și orb la durerile poporului”, Eminescu, ca „poet feudal” și naționalist, anti-rus și antisemit, la fel și Octavian Goga și Nicolae Iorga, alții ca mistici, afectați de „opiumul religios”: Nichifor Crainic, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Vasile Voiculescu și mulți alții, cărora li se reproșau opțiunile politice de dreapta sau răspicat contrare comunismului. Teorie leninistă a moștenirii culturale, nu avem dreptul să-i uităm consecințele și s-o aplicăm – cum se întâmplă în anumite cazuri și astăzi, chiar în cazul lui Paulescu.

Aplicarea aceste „teorii” a produs o înspăimântătoare sărăcie a zestrii noastre spirituale, un geniu ca Arghezi fiind înlocuit cu un A. Toma, sau cu onorabilul poet-cizmar Teodor Neculiță, cu atât mai mult cu cât critica realiste-socialistă vedea în Arghezi un poet al putrefacției și poezia lui o poezie a putrefacției imperialiste.

Această teorie i-a obligat pe mulți scriitori și oameni de artă, precum Brâncuși, Enescu, Aron Cotruș, Emil Cioran, Mircea Eliade, Brăiloiu, Horia Vintilă, C.V. Gheorghiu, Uscătescu, Eugen Ionescu și mulți alții, să se exileze și să moară în străinătate, să fie îngropați în pământ străin, de unde, după gândirea martirului Inochente Micu Klein, nu se poate învia. Iată de ce cred că suntem datori să-i aducem acasă, cum i-am adus pe Carol al II-lea și pe Titulescu. Dacă e greu de adus osemintele, atunci să creăm un împunător cetoaf cu un pumn de pământ de pe mormântul fiecăruia. Astfel, pe crucea mormintelor acestor români, s-ar cădea să se pună inscripția de pe mormântul lui Scipio Africanul, învingătorul Cartaginei: *Ingrata patria ne ossa quidam habebis* sau în limba micii lor: *Patrie nerecunosătoare nu vei avea nici măcar moaștele mele*, cu condiția ca, în loc de Patrie, să se pună numele adevăratului inovator, **comunismul** ori **teoria leninistă a moștenirii culturale**.

Dezvoltarea durabilă și echitabilă – imperativ major al perioadei actuale

Prof. univ. dr. Gheorghe PISTOL

I. Abordări preliminare

Conceptul de dezvoltare economică, un concept mult mai larg decât cel de creștere economică, poate fi definit ca un proces complex, dinamic și, mai ales, calitativ, de modificare continuă a întregului organism economic, social-politic, demografic, într-o perioadă lungă de timp. Pentru a ajunge la o asemenea definire, am pornit de la un citat al lui Gunnar Myrdal: „Eu înțeleg prin dezvoltare o modificare a întregului sistem social. Cu alte cuvinte, este vorba nu numai de producția și de distribuția acesteia, ci și de modul de producție, precum și de nivelul de trai, instituții, atitudini și politici.”

Dezvoltarea economică reprezintă deci un proces complex, dar în același timp contradictoriu, uneori chiar paradoxal, conceptul de dezvoltare economică fiind, un proces la fel de complex, dinamic și contradictoriu. În aceste condiții, s-a simțit nevoia elaborării unor noi teorii, a unor concepte privind dezvoltarea, care să corespundă condițiilor concrete, economico-sociale actuale, dar și stadiului de dezvoltare al omenirii și al fiecărei țări în parte. Aceasta, cu atât mai mult în condițiile crizei economico-financiară actuale, o criză atotcuprinzătoare, de proporții nebănuite.

Un astfel de concept este cel de dezvoltare durabilă, un concept ce urmărește de fapt „împăcarea omului cu natura”. Conceptul are în vedere o dezvoltare care să asigure menținerea unui echilibru optim între economie și mediu înconjurător, stimularea unui progres tehnice și economic care să mențină echilibrul naturale, armonizarea proceselor tehnice și cele tehnologice cu cele naturale și conservarea resurselor, mai ales a celor neregenerabile și ale celorlalte subsisteme ale avuției fiecăru stat în parte. Modelul dezvoltării durabile trebuie să pornească, pe de o parte, de la o analiză corectă a comportamentului economiei mondiale în ansamblul ei, a fiecărei economii naționale, iar, pe de altă parte, de la realitatea că, de fapt, *criza generală actuală prin care trece omenirea nu este una conjuncturală sau de moment, ci una structurală, politică, socială, economică, în general, financiară, în special, ecologică, este de fapt o criză a civilizației*. În aceste condiții, este necesară o strategie a dezvoltării la scară internațională, care să contribuie la progresul economic și social și care să asigure pacea în lume, în condițiile în care „prăpastia dintre țările bogate și cele sărace se lărgeste într-un mod periculos, aceasta putând deveni fermentul unei revoluții sociale mondiale, al cărei vârf de lance va rămâne sărăcia”.

Modelul dezvoltării economice durabile trebuie să aibă în vedere resursele existente, atât cele regenerabile, cât și cele neregenerabile, mediul înconjurător și creșterea populației, dar și diminuarea ca tendință a resurselor naturale. Desigur, dezvoltarea economică nu poate fi lăsată în totalitate la discreția legilor pieței, fiind necesar un organ „director”, care, după părerea mea, nu poate fi nimeni altul decât statul pentru fiecare țară, respectiv comunitatea internațională pentru orientarea economiei mondiale în ansamblu. Mai mult, o creștere durabilă și echitabilă a economiei mondiale necesită și un „plan orientativ director la nivel mondial”, plan preconizat cu decenii în urmă atât de clubul de la Roma, cât și de savantul de origine română N. Georgescu Roegen.

Din păcate, deși a trecut o perioadă relativ lungă de timp, efectele nu se fac încă simțite. Cei mai mulți dintre noi cunosc și motivul: deciziile aparțin statelor și, în primul rând, al celor dezvoltate în favoarea exclusivă a intereselor proprii. Știm cu toții că deși critică actualul model de dezvoltare, țările puternic industrializate acționează în direcția menținerii acestuia. Mai mult, chiar și după elaborarea unui nou concept de dezvoltare durabilă, în urma Conferinței de la Rio de Janeiro din 1992, evoluția omenirii merge mai departe pe același drum, cu aceleași greșeli și, din nefericire, cu aceleași consecințe.

Conceptul de dezvoltare economică, care exprimă o noțiune mult mai largă decât creșterea economică, trebuie să fie definit ca un proces complex, dinamic, mai ales calitativ, de modificare sistematică a întregului sistem economic, social-politic, demografic, într-o perioadă lungă de timp. Conceptul de dezvoltare durabilă este unul mai complex, care urmărește să asigure protecția avuției națiunilor și a mediului înconjurător și, pe această bază, satisfacerea nevoilor actuale și a celor de perspectivă a generațiilor care urmează, în condițiile unui nou management ecologic. Conceptul ca atare trebuie să pornească de la o analiză serioasă și pertinentă a comportamentului economiei și societății în ansamblul ei, în contextul crizei economice și financiare actuale. În aceste condiții, dezvoltarea durabilă și echitabilă trebuie privită și definită în funcție de resursele existente, mai ales de cele umane, de diminuarea resurselor naturale, în special a celor neregenerabile, de mediul înconjurător, de menținerea unui climat politic de bună conviețuire între națiuni. Asigurarea echilibrului avuției naționale se poate realiza numai prin existența și funcționarea unor mecanisme eficiente de dezvoltare durabilă și echitabilă, în cadrul democratizării sistemelor sociale și a unei noi ordini mondiale.

II. Conceptul de dezvoltare durabilă și echitabilă

Cei mai mulți specialiști în domeniu, practicieni sau teoreticieni, au în vedere dezvoltarea durabilă ca fiind o *categoria economică nouă ce reflectă procesele complexe de modificare continuă pe un orizont larg de timp al structurilor economiilor naționale în condițiile prezervării avuției națiunilor, a stărilor de echilibru și de eficiență generală, în vederea apropierii niveleurilor de dezvoltare dintre țări, a asigurării calității vieții și echității sociale între toate națiunile și popoarele lumii*. Dintr-o asemenea definiție rezultă faptul că economia durabilă urmărește îmulțirea bogăției și reducerea sărăciei, dar și a dezechilibrelor existente în economia mondială prin preservarea potențialului general al țărilor și asigurarea calității vieții la cotele acceptate de către om. Acest lucru ar putea să însemne un model de economie mixtă bazată pe un nou parteneriat de proprietate, menit să imbine în mod organic elementele viabile din cele două sisteme prin care a trecut omenirea - capitalist și socialist-și să deschidă calea unui nou model-calea a treia a dezvoltării.

Linia dezvoltării durabile ar trebui să se sprijine pe o serie de piloni de natură economică, politică și socială. Am în vedere, mai întâi, piloni de natură economică, precum:

- sisteme de producție eficiente, însă sisteme viabile și competitive sub aspect economic, acceptabile din punct de vedere social și tolerabile sub aspectul echilibrului ecologic. Altfel spus, modelul dezvoltării durabile trebuie să aibă în vedere în mod indubitabil creșterea eficienței, privită însă în toată complexitatea conținutului celor două coordonate - efort și efect - un asemenea aspect implicând un triplu aspect: economic, social și ecologic, latura economică, cantitativă, intersectându-se aproape în mod organic cu cea socială;
- o creștere economică globală, diferențiată ca ritm și distribuție geografică în cele două mari zone economice (țări dezvoltate și țări nedezvoltate), astfel încât să se atenueze în timp discrepanțele existente între acestea;
- preservarea resurselor naturale, prin limitarea în condiții raționale a consumului de resurse neregenerabile și o gestiune rațională a celor regenerabile;
- menținerea echilibrului mediului ambiant al omului, respectiv a echilibrului ecologic, diminuarea poluării, precum și a echilibrului ce formează mediul relațiilor interumane și, nu în ultimul rând, estomparea efectelor nocive ale progresului;
- accesul echitabil în utilizarea resurselor naturale epuizabile a tuturor statelor lumii, diminuarea presiunilor din partea țărilor puternic

industrializate în utilizarea unor asemenea resurse. De altfel, cunoaștem cu toții că și în prezent mai puțin de un sfert din populația planetei ce trăiește în țările puternic dezvoltate consumă mai mult de trei sferturi din resursele naturale ale lumii;

f) economisirea resurselor și eliminarea risipei care se manifestă în consumul celor mai multe zone ale lumii (din păcate, în ultimul timp și în țara noastră), reconsiderarea consumului alimentar și nealimentar, consumului de energie, reciclarea materialelor.

În ceea ce privește măsurile de natură politică și socială, am în vedere următoarele aspecte:

- un nou model de cooperare și coordonare a problemelor globale ale omenirii, un model mai echitabil și în favoarea tuturor țărilor, dar și restructurarea Organizației Națiunilor Unite și ale organismelor sale, potrivit noilor condiții ale dezvoltării și, mai ales, democratizarea și scoaterea acestora de sub dictatul marilor puteri;
- un program mondial orientativ de perspectivă a dezvoltării durabile, în concordanță cu programele naționale ale statelor, de respectare a tradiției, culturii și identității proprii;
- asigurarea unui Fond Mondial al Dezvoltării, care să fie alimentat cu contribuții, impozite și taxe obligatorii, în funcție de venitul global al fiecărei țări în parte, utilizarea resurselor individuale ale mărilor și oceanelor, a spațiului cosmic și redistribuirea efectelor poluării. Un asemenea fond ar putea fi alimentat și cu taxe asupra tranzacțiilor internaționale;
- perfectionarea și extinderea unui sistem informațional care să aibă în vedere un sistem complex de indicatori cu privire la supravegherea mediului și la dezvoltarea durabilă la nivelul țărilor și al comunităților internaționale și monitorizarea acestora de către instituțiile abilitate ale O.N.U.;
- treccerea de la o lume hegemonică, dictată și supravegheată de un jandarm mondial, la o lume bipolară sau chiar pluripolară;

Așa cum menționam, există preocupări serioase în direcția introducerii în practică a modelului dezvoltării economice durabile și echitabile. Din păcate, însă, pașii făcuți sunt încă neînsemnați.Este de datoria lumii, în general, a celei politice, în special, să se preocupe în mod hotărât pentru trecerea de la actualul model de dezvoltare al omenirii, un model devastator, sălbatic, care pune în pericol însăși existența vieții pe pământ, la un model nou, un model unanim acceptat, modelul dezvoltării durabile echitabile.

III. Dezvoltarea durabilă și avuția națională

Desigur, mecanismele de funcționare ale economiei naționale au un rol deosebit în organizarea, conducerea, controlul și reglarea unor economii durabile. În aceste condiții, avuția națională se constituie într-un factor fundamental al creșterii sau dezvoltării economice durabile, constituind, în același timp, un rezultat cumulativ al acesteia. Iată de ce o problemă fundamentală a dezvoltării durabile o constituie cunoașterea gradului de reînoire a avuției naționale, respectiv a avuției națiunilor (avuția omenirii) și, mai ales, a preservării acesteia, adică a factorilor ei de intrare și de ieșire.

Referindu-ne la *factorii de intrare* ai avuției vom aminti aici toți acei agenți economici care sporesc potențialul material, natural și uman al țărilor, respectiv al omenirii, într-o anumită perioadă. Așa enumera ca factori de intrare: creșterea produsului național și al veniului național sau al produsului intern brut, valoarea resurselor primare regenerabile, descoperite și atrase în circuitul economic; creșterea capacității de producție a soluului și a conținutului de substanță utilă a resurselor neregenerabile; creșterea stocului de instrucție publică și de sănătate a populației, a gradului ei de calificare; creșterea stocului de materiale refolosibile ce urmează a fi valorificate în procesul de producție; creșterea resurselor demoeconomice (capital uman) intrate în producție în intervalul analizat, creșterea soldului de creanțe din relațiile economice externe; creșterea valorii mediului ecologic, a îmbunătățirii calității acestuia.

În rândul *factorilor de ieșire* ai avuției se pot identifica, în principal următorii: consumul productiv de materii prime și materiale concretizate în produsul finit; consumul de capital (fonduri fixe), sub forma uzurii fizice și morale; ieșirile, sub forma resurselor demoeconomice (capital uman) la vârsta de pensionare; valoarea investițiilor sistate și a celor scoase din circuitul economic; restrângerea resurselor materiale primare neregenerabile; reducerea potențialului productiv al unor resurse naturale neregenerabile, respectiv regenerabile; diminuarea capacității de producție a soluului; degradarea mediului ecologic; pierderi ca urmare a distrugerii provocate de factori naturali (cutremure, inundații, secete, uragane, incendii etc.) sau militari; creșterea soldului de angajamente externe; consumul final alimentar și nealimentar de bunuri și servicii ale populației.

Alături de factorii intrărilor și ieșirilor avuției trebuie avut în vedere și *soldul* acestora.

Modelul teoretic de conservare și reînoire al avuției se poate prezenta în mod sintetic sub forma unei balanțe de maximă generalizare care poate lua următoarea formă:

Tabelul nr. 1 – Balanța sintetică a avuției naționale

Specificare	Existenț la începutul perioadei	Intrări (+)	Dinamica ieșiri (-)	Sold +/- (3-2)	Existenț la sfârșitul perioadei
0	1	2	3	4	5
1. Resurse naturale					
1.1. regenerabile					
1.2. neregenerabile					
2. Resurse umane					
2.1. resurse tinere					
2.2. resurse adulte (active)					
2.3. resurse vârstnice (pasive)					
3. Resurse acumulate					
3.1. capital fix și asimilat					
3.2. capital financiar și valutar					
3.3. capital circulant și asimilat					
3.4.bunurile de folosință la populație					

Să ne cunoaștem profesorii

SANDA MANU

– *un bici cu vârful muiat în iubire*

Activitate profesională:

- 1979 - 1981 - Vicepreședinte al comitetului Internațional pentru Învățământ Teatral al ITI (Institutul Internațional de Teatru)
- 1994 - 1998 - Vicepreședinte Executiv al UNITER (Uniunea Teatrală din România)
- 1997 – 2000 - Membru al Comitetului Executiv al ITI (Institutul Internațional de Teatru)

Premii obținute:

- 1958 – Medalia culturală pentru merit;
- 1961 – Premiul Ministerului Învățământului pentru spectacolul „Alessandri
- 1967 – Premiul Ministerului Învățământului pentru spectacolul „Năpasta” de I.L.Caragiale
- 1971 – Premiul Ministerului Învățământului pentru spectacolul „Caragiale...dar nu teatru”
- 1971 – Premiul pentru Cel mai bun spectacol pentru copii
- „Nimă rece” de E.Covali
- 1976 – Premiul de comedie pentru spectacolul „Romulus cel Mare” de Fr.Durrenmatt – Teatrul Național București
- 1981 – Premiul pentru spectacolul „A treia țeapă” de Marin Sorescu – Teatrul Național București
- 1992 – Premiul de Excelență al UNITER (Uniunea Teatrală din România)

- 1995 – Premiul pentru comedie pentru spectacolul „Hatmanul Baltag” de I.L.Cragaila, C.Neguzzi;
- 2000 – Ordinul Național „Pentru Merit” în grad de Cavaler
- 2001 – Premiul APTR (Asociația Profesioniștilor de Televiziune din România) pentru Emisiune de Varietăți
- 2003 – Premiul Național al Ministerului Culturii și Cultelor pentru spectacolul „Bolnavul închipuit” de Moliere – Teatrul Național din Cluj – Napoca
- 2007 – Premiul UNITER „Pentru Întreaga Activitate Regizorală”
- 2009 – Titlul de Doctor Honoris Causa al Universității de Artă Teatrală și Cinematografică, București

Lector univ. dr. George V. GRIGORE
Cancelarul Facultății de Arte

Extraordinarul om de teatru și pedagog perfect, care este prof. univ. dr. HC Sanda Manu (Alexandra Ioana Manu), a coordonat, până în prezent, două generații de absolvenți ai Facultății de Arte - Teatru din cadrul Universității *Spiru Haret*, începând cu anul 2004. Pe parcursul acestor ani, în care doamna profesor și-a adus contribuția la realizarea cursurilor de specialitate, a caietelor program, a programelor analitice, a bibliografiilor, cât și a temelor de examen, catedra de Arta Actorului

a cunoscut o evoluție constantă și valoroasă, totul fiind încununat de acreditarea de către ARACIS a Ciclului II Bologna.

Profesoarei și deosebitei regizoare Sanda Manu - eminent pedagog al artei teatrale – i-a fost acordat titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L.Caragiale” din București, în anul 2009. La acest eveniment au curs cele mai frumoase, cele mai curate și nobile cuvinte, care pot fi rostitute despre un profesor.

„Nimic nu se întoarce înapoi atât de puternic și atât de adevărat ca dragostea unui copil pentru profesorul lui”, așa își încheia cuvântul Sanda Manu, după ceremonialul de acordare a acestui titlu onorific. Și-a mărturisit dragostea față de foștii studenți și actualii studenți, față de profesie. I-au fost mărturisite recunoștința, prietenia, iubirea. Se împlineau atunci 53 de ani de când face cele două meserii - cea de regizor și cea de pedagog la Facultatea de Arte.

În sala *Ileana Borgelea* a UNATC a venit foarte multă lume - de la actorul-titan Radu Beligan, la studenți ai primului an I, coordonat de eminentul pedagog, nelipsind

Victor Rebengiuc, Ion Caramitru, Ilinca Tomoroveanu, Coca Bloos, George Mihăiță, Mihai Constantin, Oana Pellea sau colegul de grupă, reputatul regizor Valeriu Moisescu. „Mă înclin și mulțumesc. Sunt fericită azi, acum, aici. Mulțumesc școlii mele. Am petrecut aici cele mai multe ore din viața mea”, spunea, în aplauzele sălii, Sanda Manu.

Despre sine, domnia sa mărturisește, într-o notă serioasă și totodată veselă, că este un om care a muncit grozav de mult, dar i-a trecut, că întotdeauna viața i-a fost echilibrată cu munca pedagogică de la școală, că este foarte norocoasă, că este crescută nemțește, că a avut un tată artist - actorul Ion Manu, că a avut un soț foarte bun, ceea ce contează foarte tare în viața personală - actorul Ștefan Tapalagă, că are o fată care este, precum menționează, "...mai deșteaptă decât am fost eu și mai frumoasă decât n-am fost eu". „Am trăit o viață extrem de normală, fiind fata unui mare actor. Am trăit o viață relativ normală, fiind soția unui mare actor”.

Maestrul Radu Beligan a fost cel care, cu emoție, i-a făcut un laudatio, vorbind despre cum a cunoscut-o, în anul 1956 - la primul ei spectacol, despre tatăl ei, Ion Manu, „un om inteligent peste măsură”, despre mama ei, o femeie „de neam boieresc” și de mare cultură.

„Sărbătorim astăzi triumful unei minunate cariere artistice. Inteligența, sensibilitatea, foamea de cultură, ambiția, uriașa putere de muncă, grija față de tânără generație și dragostea pentru țară au făcut din Sanda Manu una dintre personalitățile cele mai respectate și îndrăgite în lumea teatralului”, spunea marele Beligan.

Un alt laudatio i-a făcut Oana Pellea - în ipostază de fostă studentă, mărturisind că îi datorează tot ce a învățat despre meseria de actor. Pentru ea, Sanda Manu este un minunat om, care te hipnotizează cu privirea, posedoarea unei senzaționale energii creatoare: „E un bici cu vârful muiat în iubire. A învățat generații la rând rigoare și

emoție, inteligența actului scenic, bunul-simț pe scenă și bunul-simț în viață, eleganța, clasa, rasa pe care trebuie să le aibă un actor (...) Ne-a fost patru ani mamă, tată, profesoară, mentor, dușman, cel mai bun prieten - deci profesor ideal”.

Sanda Manu s-a născut în anul 1933. Tatăl ei a fost apreciatul actor Ion Manu. A fost căsătorită cu regretatul Ștefan Tapalagă (fratele cunoscutei actrițe Rodica Tapalagă), cu care are o fată, pe Irina. A absolvit cursurile Facultății de Regie a Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din București, fiind colegă, printre alții, cu Radu Penculescu. După absolvirea facultății, a lucrat ca regizor de teatru și de televiziune și profesor universitar la IATC, devenit, după 1989, ATF, mai apoi, UATC și, în fine, UNATC.

De-a lungul carierei sale de regizor a montat aproximativ 120 de spectacole de teatru și de televiziune. A regizat spectacole în teatre din Germania și S.U.A., efectuând turnee în străinătate, la Belgrad, Varșovia, Moscova, Riga și Berlin. În 1972, a fost într-o călătorie de studii, ca visiting teacher, în Cuba.

A fost distinsă cu Premiul de Excelență al UNITER (1992) și cu Premiul pentru regia spectacolului „Bolnavul închipuit” (de Moliere), la Festivalul de Comedie de la Galați (2003).

De asemenea, după 1995, a fost vicepreședinte al UNITER, iar, în anul 2008, a primit Premiul UNITER pentru întreaga activitate.

În prezent, a demarat anul universitar cu grupa anului III a Facultății de Arte, Catedra de Arta Actorului, coordonată de prof. asoc. dr. Mirela Gorea-Chelaru și asist. univ. Daniela Voicu.

Sperăm ca doamna profesor să accepte invitația noastră de a face parte din comisia examenului de admitere de la Facultatea de Arte din sesiunea iulie 2011, spre a selecta o nouă generație de pretendenți la Arta Thaiiei și a lua un nou an I, pe care apoi să îl conducă cu mână sigură spre licență și succes.

PANTEON • PANTEON • PANTEON • PANTEON

„Când falcnic m-am lăsat din zbor...”

Pe Sadoveanu l-am descoperit, precum alții în jurul meu, pe bază de Lizuca și Patrocle. Ni l-am apropiat prin *Neamul Șoimăreștilor*, *Nicoară Potcoavă*, *Frații Jderi*. Cândva, moara de pe Siret a tras la mal chiar pe izvorușul cu apa rece de din valea satului nostru.

Veneam la București cu speranța că ne va ieși în drum, precum i se întâmplase profesorului nostru de Română din gimnaziu. De văzut l-am văzut, dar nu pe stradă. Se practica întâlnirile cu cititorii (privite azi de sus și cu zămbet șbir în colțul gurii). La o asemenea șansă a privirii și ascultării de aproape am ajuns pe la mijlocul anilor '50, pe când încă se putea feri de blestemul ce avea să-l desfigureze înainte de ora împietririi.(E drept, mi-ăși fi dorit să fie invitat a-l prefața un Călinescu. Ne-am trezit cu un neica nimeni, tremurând între degete un text ciit mai prost decât un școlar scos la lecție pe nepregătite. Îl scuza în fața noastră doar presupunerea că și-a dat seama de adevăr: nu era pentru el o asemenea sărbătoare.) Îl priveam, cei din generația mea, drept Voievodul destinat să spună verbul atins de mironeniile modurilor doar de el potrivite, din înaltul Divanului Persan. Am rămas tributari acestei credințe și mă văd adesea recitindu-l. De la *Hanul Ancuței* la *Viața lui Ștefan cel Mare*. Pentru a fi sigur, am strâns în propria-mi bibliotecă pe cât m-au ținut puterile. Îl ascultam citind, la Radio, din Eminescu și Creangă. Sărbări îndepărtate, ce mă urmăresc și astăzi. La televizor am urmărit serbarea de la Academie din noiembrie 1960. Era acolo, într-un jilț imperial ce-i fusese pregătit. Dar cuvântul de mulțumire nu l-a mai putut rosti. A făcut-o, în numele octogenarului din Pașcani, un alt moldovean - Mihai Ralea.

Ultima oară aveam să-l zărim în rotunda Ateneului Român. Era 20 octombrie 1961. Micul nostru grup de studenți din Politehnică decisesem să ne înscrim în ritualul funebur: ore întregi am așteptat ca uriașa coloană de civili să înaintăm pentru a-i spune adio vrăjitorului. Părea dus pe gânduri, capturat de probevialele-i tăceri, intru răscolirea cine știe cărei table de legi din cuprinsul căreia sa descifreze pentru noi înțelesuri inaccesibile. Dacă ar fi să invoc ceva lămuritor, în sensul celor ce spun: „Părea un tânăr Voievod/ Cu păr de aur, moale...”

Într-un sistem referențial tridimensional, ne rămân la îndemână pentru reînălțarea celor plecați: opera, referențele critice și, nu mai puțin important și filosofor, pașii lor „pe drumul lung și cunoscut”, cuprinzând tot ce ni-l poate ține în gând - locul născut, drumul din copilărie, adresele de tot felul, de care sunt legați, locuința, locul somnului de veci. Este nevoie, în această cruciadă pentru apărarea prin orice mijloc a dreptului la memorie, de ceva efort, dar și de interes și ceva suflet. Și de convingerea că sunt printre noi asemenea ființe privegheate și în neînfinț, precum se rostea în convingere poetul: „Căci umbra ta mărește în falnica-i zburare/ O urma-necet cu ochiul în tristă lacrimare/ Ce-i simț național”.

Zidirile făcute să ne adăpostească au o proprietate aparte, cel puțin în anumite cazuri: își doresc locatarii anume și adastă în fulgurile timpului ivirea lor în zare. Chiar dacă uneori nu le trec pragul niciodată. Sau o fac doar într-un târziu. Cu o astfel de vocație creditez eu Casa Alba cu Turm din Dealul Copoului. A locuit aici Koğălniceanu. Avea sa apară pe neașteptate George Enescu, la vremuri de bejenie. Războiul adusesse încoace atăta lume... Maruca Tetcanu Cautacuzino își găisise acoperșul chiar aici și avusesse grijă ca și cel ce îi va deveni în cele din urmă soț, George Enescu, să-i stea aproape. Directorul Teatrului Național din Iași, Mihail Sadoveanu, numit de Spiru Haret în 1910, se hotărâște să-și aducă cu el numeroasa-i familie trăitoare la Fălcițeni pe Ulița Rădășenilor. A trebuit să aștepte limpezirea evenimentelor. Va locui în Copou din 1919 până la mutarea în București, în toamna anului 1936.

Am căutat, la Fălcițeni, la primul meu drum pe apa Șoamuzului, locuința scriitorului. Trecursem de pereții coșovizii între care școlarul Ion Creangă buchisea slovele antonimului prin care se deplasa spre glorie literară și nu numai. Opresc o școlăriță, uniformă îi deconspira dupătarea. N-a reușit să mă lămurească. Singurul trecător dăduă plecarea ei, o bătrână în straie cermite, cu creanga de care se sprijinea la mers, s-a întors în direcția de unde venea: „Acolo, măică!” Oprit în poarta livezii, de dincolo de gard, mă ia în primire un monstru lăos. Din cerdac vine spre mine o tânără, clar soția gospodarului instalat acolo de la o vreme. Nu are nici cea mai mică idee de trecerea prin acea vatră a Sadovenilor. Mă potopește, în schimb, cu fraza oțărătă,

făcându-mă ascultătorul unei istorii ce trimite la proprietate și soarta ei. Rețin mesajul fără să vreau, înainte de a pleca de unde am venit: *zică alții ce-or să zică, dreptatea e de partea lor, a ei, e soțului ei*.

Din 1980, Casa Albă cu Turm găzduiește *Muzeul Sadoveanu*. Singura, din câte știu eu, în țară. Stai puțin, mă voi vedea pus la punct de inițiați. Așa este. Vovidenia a rămas la locul său în umbra acelor brazi năucitori și a liniștii devastatoare din vecinătatea aghiazmatarului de la Neamț. Dar nu și *Muzeul Sadoveanu*, așa cum apucaserăm a-l vedea noi, vizitatorii de dinainte de 1990. Ceva a fost știrbit din solemnitatea tăcerilor sadoveniene, ceva, și nu puțin. Ideea de a încredința același spațiu la doi stăpâni, indiferent de motivație și acoperirea ei, demolează întregul și afectează efectele.

La Pașcani n-am reușit să identific o cititorie de gen. În Capitală, Sadoveanu s-a mutat de mai multe ori. În strada Pitar Moș avem ocazia, graț ie unei inscripții lămuritoare, că prozatorul a stat acolo. Pe undeva, în apropiere de Kisseleff, era cândva o plăcuță de marmură, dar redobândirea imobilului de către moștenitorii legali s-a asociat cu o doză de dizgrație pe măsură: placa a dispărut. Invitat într-o seară la întâlnire de către ambasadorul Iranului la București, în locuința sa de pe strada Zambaccian, m-am trezit lăudând interiorul spațios al clădirii și elementele de arhitectură. „Aici a stat cineva important, Sadoveanu. Ați auzit de el?” De el, da, despre trecerea lui prin acest spațiu am aflat doar atunci. În lipsa semnelor indicatoare, orice cale de acces poate duce oriunde ori nicăieri.

Înșenii au avut inspirația de a crea instituția numita *Muzeul Mihail Sadoveanu* în fosta proprietate a scriitorului de pe Copou. A fost și aici o întreaga poveste. Sadoveanu donase proprietatea Institutului Agronomic din Iași. Explicabil, dacă ne gândim că se afla în vecinătate fosta-l prisacă și fosta creșcătorie de cai. Încercarea de a primi înapoi ceva care să se transforme în muzeu a eșuat. O vreme. Saloanele, prin care treceam astăzi, asistați de pe margine de piese de autentică valoare de patrimoniu, au servit o vreme drept depozit de crani și schelete păstrate pentru educația studenților. Meritul fondatorilor așezământului muzeal vine din perseverență și înțelepciune. Cum să nu ai la Iași un loc rezervat întâlnirilor cu Sadoveanu? Sigur, poți merge la Teatrul Național, treci strada să vezi clădirea uzinei electrice a Teatrului, a locuit și acolo, Te poți deplasa pe culoarele liceului unde a învățat. Redacția de altădată a „Însemnărilor ieșene” este accesibilă și ea. Încerci a descifra urnele pașilor celor de la „Viața românească” și amoniclele distincte proprii prozatorului.

Dar despre Sadoveanu, nicăieri mai mult ca aici, în vila cu fatade pe care danșează ferestre mult și largi, subliniate cel mai adesea prin arce în plin cintru. Turmul înalt pare a avea rolul de a semnalda la distanță că acolo, între tufe de liliae din belșug, tu, călătorule, ai un noroc special: să stai de vorbă cu Sadoveanu. Cu tăcerile lui.

Îar celor care, oblojiți în straie justițiare petice, în crispari prost jucate și cu voci obsbite, vestitori de uitări dorite și nevalidate, pare a le aduce aminte căderile poetului prieten: „Când falcnic m-am lăsat din zbor/ Pe Academia Română? Eram demult nemuritor.” Punct.

Neagu UDROIU

Artiști la confluența anilor

„Cutia muzicală”este o nouă carte – eveniment semnată de Alexandru Păduraru

Scriitorul Alexandru Păduraru a oferit admiratorilor săi, ca dar de Crăciun și de Anul Nou 2011, un valoros volum intitulat „Cutia muzicală,,.

Coperta îi întâmpină, pe cei care cunosc scriitura sa viguroasă, precum și pe cei care doresc să descopere acum un artist al stilului direct, cu o imagine memorabilă. Este chiar domnul Păduraru, după ce a terminat o nouă serie de proze excelente. Brațele sale se odihnesc liniștite și cu datoria împlinită, pe o istorică mașină de scris, chiar dacă cele mai recente texte au fost scrise la un computer performant.

Coperta semnată de Gh. D. Constantinescu este o invitație la o lectură captivantă, propusă cititorilor de Casa editorială *Vremea*, din București.

Prima parte a volumului, intitulată „Răstăcitor pe Calea Victoriei”, este o irezistibilă proză despre vârsta de aur a României interbelice, unde lectorii vor descoperi singuri și cu ușurință aventurile unor personalități din lumea culturii. A doua parte, „Condiția

flașnetarului”, este o adevărată fletă, oferind detalii despre cele mai teribile experiențe ale jurnalistului Alexandru Păduraru, în confruntările cu muntele de paradoxuri de pe malurile Dâmboviței, după evenimentele din 1989.

Pe parcursul a 191 de pagini, suntem martorii unor savante treceri din planul real, captivant, în cel al ficțiunii, rafinate.

Cartea, fiind datată 2011, s-a înscris deja în lista lucrărilor care la anul, pe vremea asta, o să figureze, cu certitudine, printre operele premiate.

Am avut privilegiul să primesc acest volum, cu o dedicație, mult

pre amabilă, din partea scriitorului. Ca jurnalist, am pătruns chiar în locuința sa, dominată de tablouri și multe cărți. Colecția de artă plastică denotă o îndelungată experiență în

evaluarea făcută atent, pe baza criteriilor estetice, iar volumele au dat trup unei biblioteci curciorate.

În timp ce vorbeam, vedeam câteva etape tetă împreună: vizita oficială la Chișinău, cu un fost președinte al României, lucrul bine făcut la posturi de radio, televiziuni, ori reviste de mare tradiție. Mereu are puterea de a surprinde pe cei din jurul său, cu generozitatea sa fără margini, cu puterea de a scana, în secunda doi, un om abia cunoscut. După o impresionantă carieră ca scriitor și jurnalist, Alexandru Păduraru își „citește” rapid interlocurtorul și „îi dă seama cam câți bani face.

Mărturisesc, în această pagină, că mereu a intervenit în momentele mele de cumpănă profesională și mereu susținerea sa a fost necondiționată și benefică pentru mine, oferind

impulsuri, care aveau să mă ducă în sfere la care nici nu am îndrăznit să mă gândesc.

Ca un patriarh, în mijlocul numeroasei sale familii, Alexandru Păduraru așteaptă anul 2011 cu încredere cu un surăs abia sesizabil pe buze. Se gândește, desigur, la bucuriile pe care le va provoca noua sa carte cititorilor. Pe de altă parte, mai este mulțumit că a pus la foc mic alte proiecte, care se vor coace bineșor

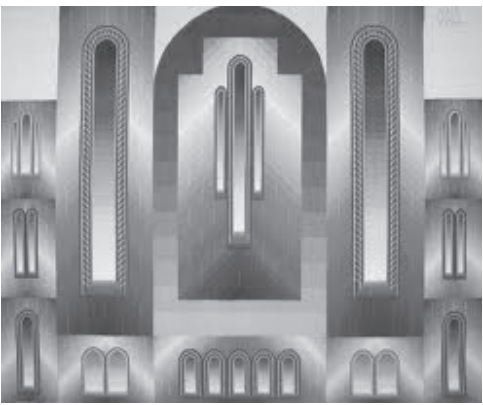
mmmm, eu le și simt mirosul irezistibil – în lumile următoare.

La mulți ani, coane Păduraru! Iar icoana cu Sfinții Împărați Constantin și Elena, pe care o ai în fața ta, în camera de lucru, să îți aducă satisfacțiile pe care le meriți din plin în 2011, în anii următori și în deceniile care vor veni.

Revelionul artiștilor plastici

Încep prin a remarca faptul că Revelionul artiștilor plastici din București nu a fost pe 31 decembrie, așa cum vă așteptați. Nu! Atunci a fost o zi în care și ei și-au luat la revedere de la 2010, dar adevărata sărbătoare a fost pentru ei atunci când oamenii au intrat în atelierele lor, când autoritățile s-au ocupat de ei și le-au organizat un program special. El s-a numit Seara ateliereilor artiștilor plastici, iar ghid pentru noi a fost actrița Iuliana Ciugulea. Ce om minunat!

Am pășit, prima dată, la ceramista Gherghina Costea. Cu un singur cuvânt, a fost *superb*. Pe strada Ionescu Gion, am intrat plin de neîncredere și am ieșit plin de vise. Am cunoscut aici un mare artist, pe care vreau să îl cunosc mai bine. Familia Costea a fost pentru noi o gazdă plină de rafinament, care ne-a dat un start de bună calitate, la o seară care se

am văzut lucrările din sticlă pisată semnate de japonezul Tets Onohi. Ne-am mutat în niște ateliere din Doamnei, aici am intrat la Constantin Apostol, Dan Botezan, impresionant a fost la Cella Neamtu, Mihail Novac – soc pur. Microbuzul ne-a purtat apoi spre nordul Bucureștiului și am ajuns la cele mai pricopsite ateliere din Capitală, pe strada Ermil Pangrati. Aici am vizitat chiar locul unde lucrează Petru Lucaci, președintele Uniunii Artiștilor Plastici, ori Gheorghe Anghel. Ultimul atelier vizitat al fost al sculptorului Mircea Roman, la Combinatul Fondului Plastic, după Casa Presei Libere, așa vine vorba, nu este liberă deloc. (Vechea cenură a fost înlocuită cu pretențiile patronilor). Între timp am mai fost și la Galeria Orient, unde, în afara unei colecții valoroase de artă, am văzut și câteva numere de magie. (În 2011, mai așteptăm și noi câteva, să crească salariile, să apară un suras pe fețele românilor și să nu mai folosească haine cu cenușu, negru, gri și tot ce este pe linia asta morhărată). Seara s-a terminat apoteotic la Centrul Cultural Palatele Brâncovenesci. Aici, alte expoziții, a nins ca în basme, iar la final s-a dat drumul la mâncare și băutură. Evident, eu am făcut parte dintre cei care nu au exagerat cu nimic, dar alții au luat-o bineșor pe calea care se termină cu cântece.

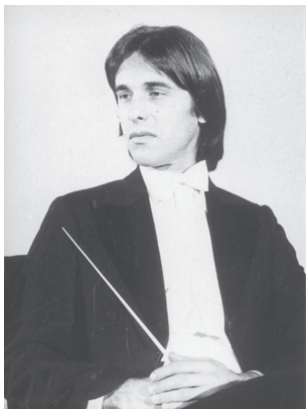
2010 s-a finalizat. Să vedem, cum începe 2011?

Aristotel BUNESCU

Invitațiile Doamnei Muzica

Excelența omagiază performanța

La finalul anului 2010, am participat la câteva seri impresionante dedicate sărbătorilor de Crăciun, ori Anului Nou, 2011. Memorabilă a fost însă întâlnirea cu dirijorul Florin Totan. El a condus concertul de deschidere, la festivitatea de premiere a elevilor olimpici din județul Ilfov. Premiarea a fost

făcută de președintele Consiliului Județean Ilfov, Cristache Rădulescu. Au participat peste 600 de elevi, care au obținut rezultate deosebite la olimpiadele școlare, faza pe țară, și la concursurile naționale în anul școlar 2009 – 2010. Astfel, cei 10 elevi care au obținut premii la olimpiade - faza națională – au primit câte un premiu în valoare de 1.000 lei, iar cei ce au câștigat premiul la concursurile naționale au fost recompensați cu sume cuprinse între 200 lei și 500 lei.

„Performanța, în orice domeniu, trebuie încurajată, cu atât mai mult trebuie să avem grijă să-i stimulăm pe tineri să obțină rezultate bune. Eu voi fi întotdeauna alături de copiii olimpici și de profesori și îi voi sprijini oricând au nevoie”, a declarat președintele CJ Ilfov, Cristache Rădulescu.

Florin Totan a prezentat un program cu lucrări scurte, de mare atractivitate pentru spectatori tineri. Apoi, a fost foarte important că atât premianții, cât și colegii lor și părinții au ascultat un frumos program simfonic. Felicitări, domnului Florin Totan! Felicitări, copilor performanți! După un asemenea eveniment, cu siguranță, 2011 nu poate să fie decât un an foarte armonios, din toate punctele de vedere.

Iată câteva date despre maestrul Florin Totan: S-a născut în anul 1955 în București într-o familie de muzicieni. Studiază dirijatul de orchestră cu maestrul C. Bugeanu la

Academia de Muzică din București și se perfecționează în cadrul cursurilor de

măiestrie, alături de Sergiu Celibidache, la München și Mainz (1982-1990), F.Ferrara, la Siena (1993), și R. Schumacher, la Berlin și

Paris (1990, 1991). Câștigă concursurile internaționale „International Conductors Competitions in Müzzusclhang” – Austria (1990) și Berlin.

Efectuează tumee de concerte în numeroase țări din lume conducând renumite orchestre ca: Berliner

Symphonic Orchestrer, A.I.M.S. Symphony Orchestra din Dallas, Logmont Syphony Orchestra (Denver), Southampton Youth Orchestra (Anglia), Barcellona Chamber Orchestra, City of Cadiz Orchestra, Emporda Chamber Orchestra (Spania), Orchestra National de Porto, Porto Festival Orchestra (Portugalia), Orchestra Simfonica di Palermo, Orchestra da Camera di

Bergamo, „Milano Classica” Orchestra (Italia), Acapulco Philharmonic (Mexic), Sofia Music Academy Orchestra (Bulgaria), Ensemble Orchestral de Bruxelles, Cairo Symphony Orchestra (Egipt), Quito Symphony Orchestra (Ecuador), Pori Sinfonietta (Finlanda), Modern Ensemble din Graz (Austria) s.a. Participă la festivalurile internaționale de la Paris – Jouvissy (1985), Avignon (1990, 1992, 1994), Bergamo (1997) și “Enescu” (1998), Nis – Iugoslavia (1999), „Porto Festival” (2005).

De 10 ani, **dirijorul Florin Totan** predă Filozofia dirijorului și muzicală a lui Sergiu Celibidache (titlul acestui proiect fiind „In Memoriam CELIBIDACHE”) , în Spania (Cadiz și Bocoirent), Italia (Genova și Grosseto), Portugalia (Porto), SUA (Kansas, Denver și Vancouver), Brazilia (Bello Horizonte), Anglia (Southampton), Franța (Avignon). Începând cu 1 ianuarie 2000, devine dirijor al orchestrei simfonice a Filarmonicii *ION DUMITRESCU* din Râmnicu Vâlcea.

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ.

● Rezultate din 2010 de ținut minte

Cercetătorii români au descoperit telocitele

Cercetătorii români de la Institutul Victor Babeș au descoperit un tip de celule, telocitele, care, împreună cu celulele stem ar putea ajuta la refacerea unor organe vitale precum inima și creierul.

Potrivit lui Laurențiu Popescu, președintele Academiei de Științe Medicale, conducătorul echipei de cercetători români, celulele telocite au fost puse în evidență de savanții români, iar existența lor a fost confirmată de echipe independente din Italia, Germania, Marea Britanie și China. De curând, două prestigioase publicații de specialitate - Cells Tissues Organs și Wells Fargo Advisors - au scris despre telocite sau „celulele Popescu”, așa cum sunt cunoscute în mai multe țări, inclusiv în China. Cele două publicații întregesc tabloul presei internaționale care descrie în cuvinte laudative efortul acestor cercetători de a face cunoscută România pe plan internațional.

Articolele descriu în termeni de specialitate istoricul acestei descoperiri care poate schimba lumea medicală și care poate salva viețile a milioane de oameni, știut fiind că principala cauză a mortalității în lume o reprezintă bolile cardiovasculare, preponderent fiind infarctul miocardic.

Cercetătoarea Raluca van Staden – Trofeul de Aur al Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală

Românca Raluca-Ioana van Staden a câștigat, în cadrul Salonului Internațional de Invenții de la Geneva, Trofeul de Aur al Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală, fiind desemnată cea mai bună femeie inventator. Împreună cu soțul ei, Jacobus Frederick van Staden, a inventat un senzor care determină existența cancerului în corpul uman, la nivel molecular, direct din sânge, printr-o procedură simplă, care îți dă rezultatul în mai puțin de 6 minute. Acest lucru poate fi determinat înainte de a avea simptomele bolii, ceea ce constituie un mare avantaj, deoarece, descoperit la timp, cancerul poate fi tratat cu succes. Cei doi inventatori au făcut deja

experimente pe diverse tipuri de cancer: ovarian, la sân, gastrointestinal sau de prostată. „Nu e un instrument simplu de realizat. Nu există nici măcar la scară macro, așa că e destul de greu să-l obținem miniaturizat. Dar am încredere în MB Telecom. E singura firmă din lume care poate realiza dispozitivul. Am ales să lucrez cu ei pentru a ne mândri cu un produs 100% românesc”, declara Raluca van Staden, pentru Libertatea. Raluca s-a căsătorit, în urmă cu 9 ani, la Pretoria, cu un cercetător sud-african, pe nume Jakobus Frederick van Staden. Cei doi oameni de știință au împreună doi copii, un băiețel de 6 ani și o fetiță de doi ani. În 2007, au hotărât să se mute în România

Helen, prima rachetă românească care a ajuns la 40.000 de metri

Racheta românească *Helen 2* a fost lansată cu succes din largul Marii Negre. Un balon cu heliu a dus racheta la 14.000 de metri de sol, distanța de la care un motor a condus Helen 2 la altitudinea de 40.000 de metri.

Racheta Helen 2, prima rachetă din România care ajunge la o altitudine de 40.000 de metri, este una ecologică, deoarece combustibilul folosit este apa oxigenată.

După acest succes, Asociația Română pentru Cosmonautică și Aeronautică – ARCA a anunțat că va participa în concursul Google X Lunar Prize cu racheta Haas. Ea va avea misiunea de a duce pe suprafața lunii sonda European Lunar Explorer. Dacă Helen măsura aproximativ patru metri, Haas este mult mai mare – 12 metri.

Haas va fi lansată din aer, în 2013, estimează președintele ARCA, Dumitru Popescu.

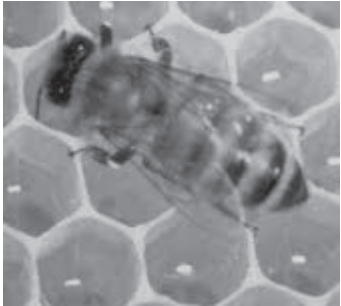
Medicii Departamentului de Transplant Medular al Institutului Fundeni au realizat în premieră, în România, un transplant de celule stem pentru un copil cu beta - talasemie majoră, formă gravă de anemie ereditară, pacienta fiind o fetiță de șapte ani.

Primul transplant de celule stem la copil cu anemie ereditară majoră

La un pas de vindecarea cancerului

După zeci de ani de studii în căutarea unui tratament împotriva cancerului, doi cercetători români - Nicolae Ghinea și Aurealian Radu - au reușit o performanță ce a surprins medicii din întreaga lume.

Aceștia au descoperit că tumorile conțin o proteină receptor al hormonului foliculostimulant (FSH), ce ar putea fi folosită pentru diagnosticarea timpurie a cancerului, fiind, practic, un pas înainte în găsirea unui panaceu al cancerului.

Trei medalii de aur la International Honey Contest 2010

La Ljubljana, în Slovenia, între 29 septembrie și 2 octombrie 2010, a avut loc ApiExpo, ApiMedica și Apiquality. Complexul Apicol Veceslav Harnaj, România, a participat la International Honey Contest și s-a întors acasă cu trei medalii de aur, o medalie de aur pentru miera de salcâm și două medalii de aur pentru miera polifloră. De altfel, printre specialiști se știe: miera românească domină preferințele mondiale.

Timbru special în memoria artistului român Marcel Chirnoagă

La sfârșitul lunii decembrie a fost inaugurat proiectul intercultural „Nella natura e nel segno” („În natură și în semn”), dedicat de Marilena Berti, cunoscut artist vizual italian, memoriei lui Marcel Chirnoagă (1930-2008).

Proiectul s-a desfășurat în perioada 23 decembrie 2010 – 9 ianuarie 2011 în spațiile expoziționale ale Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică de la Veneția.

În ziua vernisajului, Poșta Italiană a emis un timbru special dedicat marelui artist român. După vernisaj, timbrul a fost pus în circulație, pe o perioadă de trei luni, fiind distribuit de Serviciul Filatelice din Veneția (Dorsoduro, 3510 - Fondamenta del Gaffaro).

Ulterior, emisiunea filatelică dedicată lui Marcel Chirnoagă va fi

depozitată la Muzeul Istoric al Poștei Italiene de la Roma.

Demersul se înscrie în disciplina „marcofiliei”, care imortalizează cu metode specifice aspecte de la evenimentele culturale, economice și sociale de o deosebită importanță.

Designul timbrului dedicat memoriei lui Marcel Chirnoagă a fost elaborat de Marilena Berti și reprezintă în mod stilizat semnificația interculturală pe care autoarea o atribuie opereii regretatului artist român.

Marcel Chirnoagă s-a născut la 17 august 1930, la Busetni, județul Prahova. Grațianul Marcel Chirnoagă, considerat unul dintre cei mai mari artiști plastici contemporani, a murit pe 23 aprilie 2008 la vârsta de 77 de ani. De-a lungul vieții sale, artistul a realizat peste 3.000 de lucrări, exceland în desene, gravuri, picturi și sculpturi.

Muzica în sânge de Alexandru Mavrodineanu, premiat la a XVI-a ediție a Festival on Wheels din Turcia

Scurt metrajul *Muzica în sânge*, de Alexandru Mavrodineanu, participant la festival în secțiunea *Short is good*, a câștigat Premiul publicului. Este cel de-al doilea premiu obținut de un film românesc la Festival on Wheels, după trofeul *Taurul de Aur* primit anul trecut de *Polițist-adjektiv*, regia Corneliu Porumboiu. Anul acesta, marele trofeu a revenit filmului belgian *Illegal* de Olivier Masset-Depasse.

Teatrul de Comedie la 50 de ani

S-au împlinit 50 de ani de când actorul Radu Beligan a adus în peisajul Capitalei o nouă instituție de cultură menită să aducă răsul pe buzele românilor - Teatrul de Comedie.

Înființat pe 5 ianuarie 1961, Teatrul de Comedie și-a marcat debutul în viața buclureșteană cu piesa „Celebrul 702”, de Alexandru Mirodan, în regia lui Moni Gheleter. Din distribuția spectacolului au făcut parte, pe lângă proaspătul director Radu Beligan, actorii Florin Scărlătescu, Sanda Toma, Mircea Șeptilici, Nicolae Gărdescu, Dem. Savu, Ion Lucian, Mircea E. Balaban, Rozalia Avram, Nineta Gusti, Gheorghe Dinică (pe același rol cu Amza Pellea) și Dumitru Chesă (înlocuit în alte reprezentații cu Alexandru Lungu).

Anul 1961, cel care a consfințit nașterea Teatrului de Comedie, a fost unul în care spectacolii au putut urmări, pe lângă premiera spectacolului „Celebrul 702”, alte piese noi, printre care „Burghezul Gentilom”, în regia lui Lucian Giurculescu, „Prietenă mea Pix”, în regia lui Radu Penculescu, și „Mi se pare romantic”, regizat de David Esrig.

În cei 50 de ani de existență, pe scena Teatrului de Comedie din București actori precum Sanda Toma, Iulie Darie, Tamara Buciuceanu-Botez, Ion Lucian, Ștefan Tapalagă, Constantin Bălărețu, Mircea Albulescu, Mihai Fotino, Aurel Giurumia au adus hohote de râs și au smuls ropote de aplauze din partea spectatorilor. Astăzi, Horațiu Mălăele, George Mihăiță, Vladimir Găitan, Virginia Mirea, Emilia Popescu, Delia Secceleanu, Florin Dobrovici, Valentin Teodosiu, Emilia Popescu, Ștefan Bănică împreună cu mulți alții duc mai departe faima Teatrului de Comedie.

Inna a câștigat Eurodanceweb 2010

Inna a câștigat cea de-a zecea ediție a premiilor Eurodanceweb 2010, cea mai bună clasare a României din istoria competiției, informează organizatorii.

Inna a câștigat trofeul, în urma deciziei luate de un juriu compus din jurnaliști, producători muzicali, DJ și crainici radio din diverse țări.

Inna este și unul dintre cei zece câștigători de la European Border Breaker Awards 2011, premiile EBBA fiind acordate artiștilor cu cele mai bine vândute albume din Uniunea Europeană, indiferent de țara de origine.

Gala de decernare a premiilor EBBA se va desfășura pe data de

Sopranei Angela Gheorghiu i-a fost decernat Ordinului „Steaua României”, în grad de Comandor, „în semn de înaltă prețuire pentru talentul excepțional cu care strălucește pe marile scene ale lumii”.

Eurovision 2010 Paula Seling și Ovi – locul trei

Paula Seling și Ovi Cernăuțeanu, reprezentanții României, care au participat cu piesa „Playing with Fire”, au obținut un total de 162 de puncte.

Paula și Ovi au egalat recordul deținut de Luminița Anghel și *Sistem* din 2005. Reprezentantii Romaniei s-au clasat pe locul trei, adunând 162 de puncte. Cu patru puncte mai mult decât au obținut Luminita Anghel și *Sistem* în 2005, Paula și Ovi nu doborâș însă recordul lui Mihai Trăistariu care, deși s-a clasat pe locul 4, în 2006, a primit cel mai mare punctaj: 172 de puncte.

„Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu”, în topul IndieWIRE al celor mai bune filme

„Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu”, în regia lui Andrei Ujică, se află pe primul loc în topul celor mai bune filme nedistribuite încă în cinematografele din Statele Unite, alcătuit de publicația independentă IndieWIRE. În fiecare an, un număr impresionant de critici americani – peste 100 – votează cele mai bune producții din anul respectiv, la invitația IndieWIRE. Cu 26 de voturi,

filmul românesc se află pe prima poziție în clasamentul peliculelor care nu au ajuns încă pe ecranele americane, la egalitate cu „Film Socialisme” al lui Jean-Luc Godard.

IndieWIRE este alternativă criticilor și cineasților americani la publicațiile axate pe producțiile de la Hollywood și este, în prezent, una dintre cele mai influente publicații de cinema din spațiul anglo-saxon.

O expediție românească, a reușit să atingă vârful Korzhenevskaya (7105 m) din Munții Pamir

După ce au cucerit, printre altele, vârfurile Mont Blanc (4810 m) și Elbrus (5642 m), pentru echipa formată din Adrian Fako (22 ani), Tiberiu Pintilie (25 ani), Lucian Rosu (22 ani) si Radu Simion (33 ani),a venit rândul lanțului montan Pamir. O expediție ca aceasta își afirmă valoarea nu doar pe plan personal, ci și la nivel formal pentru alpinismul românesc, aducând echipa mai aproape de trofeul „Snow Leopard”, acordat pentru escaladarea fiecărui vârf de peste 7000 m din fosta Uniune Sovietică: Lenin, Korzhenevskaya, Kommunismus, Khan Tengri și Pobeda. Această distincție reprezinta obiectivul tinerilor alpinști.

Nu doar școala și presa scrisă au contribuit la educarea populației din România interbelică. Un rol deosebit de important l-a jucat radioul, care a cunoscut o răspândire exponențială în rândul locuitorilor. „În ceea ce privește radioul, numărul familiilor care aveau aparate de radio a crescut de la 8.000 în 1927 la 350.000 în 1939, aproximativ un milion de locuitori ascultând cu regularitate programele naționale”. Avantajul incontestabil al acestei forme de culturalizare în masă a constat în aceea că a permis răspândirea informațiilor și în medii unde exista un număr ridicat de analfabeți. Merită subliniată aici o altă pildă actuală, cu trimitere explicită la potențialul acestui mijloc de comunicare și educare în masă.

Radioul rămâne un instrument formativ neînvinzav, care lasă ascultătorilor o libertate mare de acțiune (permite efectuarea simultană a altor activități în timpul audiiței), în contrast cu alte modalități de comunicare, considerate de majoritatea contemporanilor mai moderne și mai eficiente (televiziunea și internetul). O regândire a funcției educative a radioului merită luată în calcul de orice inițiativă contemporană subsumată obiectivului construirii și consolidării în România a unei societăți și economii bazate pe cunoaștere.

În concluzie, se poate afirma că:

1. dacă este vorba de un aspect excepțional al României interbelice, atunci una dintre cele mai inspirate alegeri ar fi viața culturală a epocii; **2.** principala condiție de posibilitate a climatului cultural interbelic rezidă în

● Scrimă

Echipa feminină de spadă a României - campioană mondială.

Delegația României a mai obținut la Mondialele de Scrima de la Paris două medalii, ambele de bronz - la sabie, pe echipe, precum și la individual, prin Cosmin Hănceanu.

● Handbal

Echipa feminină a României, bronz la EURO 2010. Cristina Neagu în echipa CE.

Cristina Neagu și Mihai Popescu - handbaliștii anului 2010 în România

● Rugby

Echipa națională, calificată la Cupa Mondială

● Gimnastică

Ana Porgras, campioană mondială la bârnă Diana Chelaru, vicecam-pioană mondială la sol

● Canotaj

Echipajul 8+1 feminin bronz la CM

Eco Greenland

– o premieră mondială

Ticu Lăcătușu și Cornel Coman – succes deplin pentru România

Proiectul Eco-Greenland și-a atins toate obiectivele și a fost încheiat cu succes de către Ticu Lăcătușu și Cornel Coman. În cadrul expediției ce s-a desfășurat în două etape, în 2009 și 2010, cei doi alpinști și-au propus sa escaladeze un vârf virgin, să cucerească cele mai înalte trei vârfuri din Arctica și să traverseze calota glaciară a Groenlandei, pe cel mai lung traseu parcurs până în prezent. Odată cu finalizarea traversării calotei glaciare, pe 10 iunie 2010, obiectivele au fost atinse, astfel că proiectul Eco-Greenland a devenit o premiera mondială.

Eco-Greenland 2010 a însemnat 650 km pe schiuri, în 37 de zile, pe un frig pe care mulți nu îl putem imagina, frigul arctic (-30 grade). 650 km în care au cărat 100 kg fiecare. 37 de zile în care nu au avut prieteni, familie, știri, televizor, informație, lucruri atât de uzuale.

(Urmare din pag. 1)

Succesul unor inițiative viitoare de acest tip va fi asigurat de ecurile pe care nume ale unor reprezentanți iluștri ai culturii românești interbelice îl va avea în inimile și conștiințele publicului educat din țara noastră, dar și al oamenilor simpli. Patriotismul în România cu greu poate fi imaginat fără apelul elogios la dinamismul cultural autohton interbelic. Nu este greu să facem un exercițiu mental de cântărire a simbolurilor culturale atașate unor oameni care au marcat din punct de vedere cultural perioada interbelică. O simplă însușire valorează aici cât o lucrare întreagă plină de argumente, iar această situație inedită invită prin ea însăși la reflecție. Lumea culturii interbelice românești este parte organică din identitatea poporului român. Iată doar câteva exemple de „oameni care au fost” și care vor continua să reprezinte elemente centrale al mândriei de a fi români: Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, Dimitrie Gusti, Gheorghe Țițeica, C.I. Parhon, Ioan Cantacuzino, Gheorghe Marinescu, Emil Racoviță, Grigore Antipa, Gala Galaction, Octavian Goga, Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, George Călinescu, Camil Petrescu, Lucian Blaga, Gib Mihăilescu, Ion Barbu, Cezar Petrescu, Ionel Teodoresanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Mateiu Caragiale, Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu, Tudor Vianu, Eugen Lovinescu, Liviu Brebreanu, Șerban Cioculescu, Constantin Tănase, Nicolae Tonitza, Camil Ressu, Octav Băncilă, Constantin Brâncuși, George Enescu, Mihail Jora, Dinu Lipatti, Cella Delavrancea, Maria Tănase.

O analiză a personalităților evocate anterior relevă cu claritate felul în care percepem noțiunea de viață culturală. În contrast cu o tendință destul de înecățătenită la noi, de a asocia îndeobște viața culturală cu aspectele sale literar artistice, considerăm că sfera culturală trebuie percepută într-o manieră mai largă, cuprinzând nu doar scriitori, pictori și muzicieni talentați, ci și cercetători din diverse discipline științifice:

istorici, sociologi, matematicieni, medici, biologi.

Nu ne-am propus să facem o prezentare detaliată și exhaustivă a vieții, activității și realizărilor principalilor artiștani ai vieții culturale românești. În schimb, în efortul de a înțelege care au fost resursele care au oferit prilejul dinamizării culturale românești interbelice, am ajuns la concluzia că este utilă, pe de o parte, decelarea principalelor condiții ale posibilității acestei accelerări, iar, pe de altă parte, punctarea unor inițiative cu rol hotărător în apropierea valorilor autohtone de cele existente la acea vreme pe plan internațional. Dincolo de aspectele privind sporirea demografică, rezultat al integrării teritoriului național (aproximativ 18 milioane, potrivit recensământului din 1930), și de avântul economic sesizabil în epocă, considerăm că rolul determinant în această privință revine investiției făcute în educație. Nu este inutil să accentuăm aspect acest care constituie un prilej bun de reflecție și pentru societatea contemporană. Astfel, orice recurs la perioada de excepție a vieții culturale dintre cele două războaie ar trebui să marcheze pregnant aspectul legăturilor cauzale directe, incontestabile, dintre investiția făcută în sistemul educațional și obținerea unui climat intelectual care să îndreptățească acordarea titlurilor de „Micul Paris” pentru un oraș ca Bucureștiul, principalul centru de excelență culturală al țării. Politica de dezvoltare a școlilor de pe teritoriul României la toate nivelurile a fost un obiectiv al tuturor guvernelor din perioada interbelică. Ca o consecință firească s-a înregistrat o creștere a numărului știutorilor de carte (aproximativ 56% din populația României în 1930, în creștere cu 16 procente față de anul 1912, undeva aproape de nivelul înregistrat în Spania, Grecia sau Bulgaria, dar totuși cu mult sub cel al Belgiei, Cehoslovaciei, Franței, Ungariei). Reține atenția și faptul că, potrivit datelor obținute prin recensământul din 1930, „numărul știutorilor de

carte scade pe măsură ce înaintează vârsta. În rândul celor cu peste 65 de ani, ponderea știutorilor de carte este de 27,7%, iar, la copii între 8 și 12 ani, de 72,4%”. Iată așadar că este vorba, fără îndoială, de o investiție făcută în tânăra generație. Nu este deloc de neglijat faptul că unul dintre meritele principale în această direcție revine atenției acordate educației primare. Relevant este faptul că în acea perioadă a crescut numărul școlilor normale (care pregăteau învățători), dar și al școlilor de arte și meserii. Ca un element de modernitate și deschidere față de grupurile etnice care trăiau în România interbelică trebuie menționat că existau școli cu predare în limbile minorităților.

Transformările petrecute ca urmare a investiției în educație (îndeoșebi în cea primară) au oferit oportunități pentru dezvoltarea presei scrise, cu efect de multiplicare în plan intelectual-cultural, dar și economic. „Conform statisticilor, numărul periodicelor a crescut de la 16, în 1918, la 2.351, în 1935. Zilnic se tipăreau în jur de 4,5 milioane de ziare și reviste; dintre acestea, aproximativ un milion în limbile minorităților etnice”. Dintre cele mai cunoscute publicații amintim cotidienele *Universul*, *Adevărul*, *Dimineața*, *Cuvântul*, *Curentul*, *Viitorul*, *Dreptatea*, *Țara Noastră* și revistele literare *Gândirea*, *Sburătorul*, *Viata Românească*, *Contemporarul*, *Revista Fundațiilor Regale*. În jurul unor reviste precum ultimele citate s-au dezvoltat curente puternice, divergente, cu numeroși adepți, care au constituit nu doar prilej de creație artistică, cât și imbold pentru dezvoltarea spiritului critic, componentă esențială a unui climat intelectual matur.

În ceea ce privește cotidienele, trebuie spus că prezentau o presă de informație, de fapt divers și de comentarii. În paginile ziarelor independente s-au remarcat editorialiști: Tudor Teodorescu, Brăniște și B. Brănișteanu la *Adevărul*, Nae Ionescu la *Cuvântul* , Pamfil Șeicaru la *Curentul*. Tot la *Adevărul* a semnat și Brunea Fox, „prîntul reportajelor”, după cum îl

Programele Televiziunii *România de Mâine* și *RRM Student FM*

TVRM Educațional

LUNI – 10 ianuarie 2011

06:00 *Promo USH*
06:05 **Cronica scepticului** (r)
06:30 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi** (r)
08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Parodi Press**
Emisiune de Nicolae Iliescu
09:00 **Nimic fără lege**. Emisiune de Florin Făiniși
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:00 **Academica – Știință**. Emisiune de Alexandru Mironov
14:00 **TVRM-edicina**. Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.
14:58 *Promo USH*
15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
18:30 **Stagiunea muzicală TVRM**. Emisiune de Stela Cristea
19:00 **Comorile orașului**. Emisiune de Cezar Lungu
19:30 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
20:00 **Apel telefonic**. Emisiune de George Nicolau
21:00 **Vedetele și fanii lor**. Emisiune de Narcisca Teaciu
22:00 **Harețiștii**. Emisiune de Mugur Popovici
22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
23:00 **Contrapunct**. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)
04:00 **Apel telefonic** (r)
05:00 **Invitatul de la ora 13** (r)

MARȚI – 11 ianuarie 2011

06:00 *Promo USH*
06:05 **Harețiștii** (r)
06:30 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
07:00 **Grădina cu statui** (r)
08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **La sfat cu medicul**. Emisiune de Irina Haidet
09:00 **Gândești, deci ești**. Emisiune de Victorița Duțu
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:00 **Invitatul de la ora 13**. Emisiune de Sorin Lupașcu
14:00 **Din sălile de concert**. Emisiune de Mihai Darie
14:30 **Un răspuns pentru fiecare**. Emisiune de Simona Șerban
15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
18:30 **Mama, tata, ziaarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Istoria cu învățătură**. Emisiune de Valeriu Răpeanu
20:00 **Recital muzical**. Emisiune de Mugur Popovici
20:30 **Nocturna**. Emisiune de Mugur Popovici
22:00 **Ani de liceu**. Emisiune de Mugur Popovici
22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
23:15 **Teatrul în fotoliul de acasă**. (r)
Emisiune de Viorel Popescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)
04:00 **La hanul morăritei** (r)
05:00 **Călători în timp** (r)

TVRM Cultural

LUNI – 10 ianuarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
06:30 **Cronica scepticului** (r)
07:00 **Academia copiilor** (r)
08:00 **Mapamond cultural**
08:30 **Stele de mâine**
09:00 **Panteon** (r)
09:30 **Am venit cu drag la voi** (r)
11:30 **Echipele „Gusti”** (r)
12:30 **Șlagăr fix**
13:00 **Ecumenica** (r)
14:00 **TVRM-edicina – direct**
15:00 **Dor de acasă** (r)
17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
18:00 **USH după 20 de ani** (r)
18:30 **Recital muzical** (r)
19:00 **Aplauze pentru harețiști**
19:30 **La sfat cu medicul**
20:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
21:00 **Cărți în instanță**
22:00 **Film serial**
22:45 **Șlagăr fix**
23:00 **TVRM-edicina** (r)
00:00 **Echipele „Gusti”** (r)
01:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
03:00 **Ecumenica** (r)
04:00 **Cărți în instanță** (r)
05:00 **TVRM-edicina** (r)

MARȚI – 11 ianuarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
06:30 **Nimic fără lege** (r)
07:00 **Contrapunct**
08:00 **Mapamond cultural**
08:30 **Stele de mâine**
09:00 **Generalul Cinema** (r)
09:30 **La sfat cu medicul** (r)
10:00 **Film artistic străin**
Utopia (USA, 1951) (r)
11:30 **Agricultura și alimentația** (r)
12:30 **Circulați, vă rog!**
13:00 **Invitatul de la ora 13 – direct**
14:00 **Știință și spiritualitate**
15:00 **Film serial** (r)
15:45 **Șlagăr fix** (r)
16:00 **Stagiune muzicală TVRM**
16:30 **Biblioteca virtuală** (r)
17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
18:00 **Academia copiilor** (r)
19:00 **Românul, cetățean european** (r)
19:30 **Comorile orașului**
20:00 **Mama, tata, ziaarele și eu**
20:30 **Nocturna – direct**
22:00 **Film serial**
22:45 **Șlagăr fix**

MIERCURI – 12 ianuarie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Ani de liceu** (r)
06:40 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
07:00 **Contrapunct** (r)
08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Virtuți și vicii**. Emisiune de Alexandru Lucinescu
09:00 **Românul, cetățean european**. Emisiune de Cristina Păușan-Nuică
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:00 **Autografe muzicale**. Emisiune de Dumitru Cucu
14:00 **TVRM-edicina**. Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
18:30 **Mama, tata, ziaarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Lumea văzută de aproape**. Emisiune de Neagu Udroui
20:00 **Noi consumatori**. Emisiune de Mihail Dumitru Sandu
20:30 **Circulați, vă rog!** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Academica – Economia pentru cine?** Emisiune de Ilie Șerbănescu
22:00 **Lumea sporturilor**. Emisiune de Cristina Matei
22:30 **Film documentar – Filme, filme, filme**
23:00 **Contrapunct**. Emisiune de George Marinescu
00:15 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)
04:00 **Istoria cu învățătură** (r)
05:00 **Vedetele și fanii lor** (r)

JOI – 13 ianuarie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Lumea sporturilor** (r)
06:40 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
07:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Echipele Gusti**. Emisiune de Florian Tănăsescu
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:00 **La hanul morăritei**. Emisiune de Paulina Irimia
14:00 **TVRM-edicina**. Prof. univ. dr. Andrei Firică la dispoziția dvs
15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
18:30 **Mama, tata, ziaarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Agricultura și alimentația**. Emisiune de Constantin Predilă
20:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
20:30 **Atelier TV studențesc**. Emisiune de Ciprian Vasilescu
21:00 **Academica – Cărți în instanță**. Emisiune de Florin Rotaru
22:30 **Lauri pentru liceeni**. Emisiune de Cristina Matei
22:30 **Film documentar – Absolut minunat**
23:00 **Consum cultura**. Emisiune de George Stanca
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)
04:00 **Nocturna** (r)
05:30 **Deschide cartea!** (r)

MIERCURI – 12 ianuarie 2011

23:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
00:00 **Nimic fără lege** (r)
00:30 **Știință și spiritualitate** (r)
01:30 **Academia copiilor** (r)
02:30 **Invitatul de la ora 13** (r)
03:30 **Nocturna** (r)
05:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)

MIERCURI – 12 ianuarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
06:30 **Circulați, vă rog** (r)
07:00 **Femeia, adevăr și poveste** (r)
08:00 **Mapamond cultural**
08:30 **Stele de mâine**
09:00 **Parodi press** (r)
09:30 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
10:00 **Nocturna** (r)
11:30 **Am venit cu drag la voi**
13:30 **Deutsche Welle** (r)
14:00 **TVRM-edicina – direct**
15:00 **Film serial** (r)
15:45 **Șlagăr fix** (r)
16:00 **Vedetele și fanii lor** (r)
17:00 **Cărți în instanță** (r)
18:00 **Viața ca un spectacol** (r)
19:00 **La Hanul Morăritei** (r)
20:00 **Mama, tata, ziaarele și eu**
20:30 **Noi, consumatorii**
21:00 **Echipele „Gusti”**
22:00 **Film serial**
22:45 **Șlagăr fix**
23:00 **TVRM-edicina** (r)
00:00 **Vedetele și fanii lor** (r)
01:00 **Cărți în instanță** (r)
02:00 **Viața ca un spectacol** (r)
03:00 **La Hanul Morăritei** (r)
04:00 **Echipele „Gusti”** (r)
05:00 **TVRM-edicina** (r)

JOI – 13 ianuarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
06:30 **Scrisori de acreditare** (r)
07:00 **Contrapunct**
08:00 **Mapamond cultural**
08:30 **Stele de mâine**
09:00 **Nimic fără lege** (r)
09:30 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
10:00 **Galele TVRM** (r)
11:30 **Adevăratele stele** (r)
13:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
14:00 **TVRM-edicina – direct**
15:00 **Film serial** (r)
15:45 **Șlagăr fix** (r)
16:00 **Grădina cu statui** (r)
17:00 **Nocturna** (r)
18:30 **Vedetele și fanii lor**
19:30 **Cronica scepticului** (r)
20:00 **Mama, tata, ziaarele și eu**
20:30 **Virtuți și vicii**

VINERI – 14 ianuarie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Lauri pentru liceeni** (r)
06:30 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
07:00 **Contrapunct** (r)
08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Călători în timp**. Emisiune de Violeta Screciu
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:00 **Femeia – adevăr și poveste**. Emisiune de Ana Maria Ghiur
14:00 **Din sălile de concert**. Emisiune de Mihai Darie
14:30 **Cronica ST**. Emisiune de Cristian Româ
15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
18:30 **Mama, tata, ziaarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Panteon**. Emisiune de Neagu Udroui
19:30 **Recital muzical**. Emisiune de Dumitru Cucu
20:00 **Apel telefonic**. Emisiune de George Nicolau
21:00 **Casă dulce românească**. Emisiune de Cătălin Maximciuc
22:00 **Performerii în arenă**. Emisiune de Mugur Popovici
22:30 **Cinefilia**. Emisiune de Daniel Paraschiv
23:00 **La hanul morăritei**. Emisiune de Paulina Irimia
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)
04:00 **Apel telefonic** (r)
05:00 **Panteon** (r)
05:30 **Atelier TV studențesc** (r)

SÂMBĂȚĂ – 15 ianuarie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
06:30 **Casă dulce românească** (r)
07:30 **Vorbiți, scrieți românește** (r)
08:00 **Film documentar: «*Natala mea vâlcioară*»** Ipotești porni Luceafărul. Realizator Corneliu Toader
08:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret****
10:30 **Biblioteca virtuală**. Emisiune de Ionel Benea
11:00 **Academia copiilor**. Emisiune de Irina Haidet
12:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
12:30 **Film documentar artistic literar** „Scântele lacul sub soare?” de Ion Sărac
12:57 *Promo*
13:00 **En garde!** Emisiune de Carmen Fulger
14:00 **Eminescu să ne judece... - opinii exprimate sub cupola Academiei Române**
14:30 **Adevăratele stele**. Emisiune de Sorin Lupașcu
15:58 *Promo*
16:00 **Film documentar artistic literar** „Dor de mare, dor de necuprins”
16:30 **Cinepanorama**. Emisiune de Eugen Atanasiu
17:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi**
18:30 **Eminescu să ne judece... - opinii exprimate sub cupola Academiei Române**
19:00 **Film documentar „Eminescu – călătorie virtuală în absolut”**
19:30 **Am venit cu drag la voi**. Emisiune de Georgei Nuță
21:30 **Eminescu să ne judece... - opinii exprimate sub cupola Academiei Române**

VINERI – 14 ianuarie 2011

21:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
22:00 **Film serial**
22:45 **Șlagăr fix**
23:00 **TVRM-edicina** (r)
00:00 **Galele TVRM** (r)
01:30 **Cronica scepticului** (r)
02:00 **Adevăratele stele** (r)
03:30 **Grădina cu statui** (r)
04:30 **Virtuți și vicii** (r)
05:00 **TVRM-edicina** (r)

VINERI – 14 ianuarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
06:30 **Noi, consumatorii** (r)
07:00 **Arhiva TVRM**
08:00 **Mapamond cultural**
08:30 **Stele de mâine**
09:00 **Aplauze pentru harețiști** (r)
09:30 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
10:00 **En garde!** (r)
10:00 **Atelier TV studențesc**
11:30 **Cronica ST** (r)
12:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
13:00 **Comorile orașului** (r)
13:30 **Deutsche Welle** (r)
14:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
15:00 **Film serial** (r)
15:45 **Șlagăr fix** (r)
16:00 **Echipele „Gusti”** (r)
17:00 **Calea Lactee** (r)
18:00 **Cinefilia** (r)
18:30 **Scrisori de acreditare** (r)
19:00 **Consum cultura** (r)
20:00 **Mama, tata, ziaarele și eu**
20:30 **Nimic fără lege**
21:00 **La Hanul Morăritei**
22:00 **Românul, cetățean european**
22:30 **Femeia, adevăr și poveste**
23:30 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
00:00 **Atelier TV studențesc** (r)
00:30 **En garde!** (r)
01:30 **La Hanul Morăritei** (r)
02:30 **Lumea văzută de aproape** (r)
03:30 **Calea Lactee** (r)
04:30 **Românul, cetățean european** (r)
05:00 **Consum cultura** (r)

SÂMBĂȚĂ – 15 ianuarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
06:30 **Gândești, deci ești** (r)
07:00 **Contrapunct**
08:00 **Film documentar: «*Natala mea vâlcioară*»** Ipotești porni Luceafărul. Realizator Corneliu Toader
08:30 **Stele de mâine**
09:00 **Atelier TV studențesc** (r)
09:30 **Mama, tata, ziaarele și eu** (r)
10:00 **Academia copiilor**
11:00 **Lumea văzută de aproape**
12:00 **Știință și spiritualitate** (r)
13:00 **Invitatul de la ora 13** (r)

22:30 **Film artistic românesc** – Un bulgăre de humă (1989) Regia: Nicolae Mărgineanu, Distribuție: Dorel Vișan, Adrian Pintea, Maria Ploae.

Povestea lui Ion Creangă, scriitorul care a reușit să impresioneze generații de-a rândul cu basmele și povestirile sale. Continuând un har moștenit de la strămoșii săi, Creangă considera poveștile lui o simplă sursă de amuzament, lipsită de profunditate. Mihai Eminescu este cel care încearcă să-l convingă că deține un talent deosebit. Poetul, însă, are alte probleme, fiind implicat într-o imposibilă poveste de dragoste cu Veronica Micle.... Respectul pe care îl avem în mod firesc față de marile personalități Ion Creangă și Mihai Eminescu a devenit, în momentul realizării acestui film extrem de inhibant. Acesta a constituit principalul handicap pe care l-am avut de trecut. Pentru a deveni personaje de film, Eminescu și Creangă trebuiau să coboare de pe statui, să prindă viață împrumutând chipurile unor actori: să vorbească, să se miște și să evolueze într-un chip cât mai firesc. În loc să păstrăm un ton solemn, omagial, care ar fi imprimat filmului, cred, un aer sedențios, am încercat să ne apropiem cu discreție și căldură de personalitățile readuse la viață. 00:00 **Cafe concert**. Emisiune de Sorin Petre
00:30 **Adevăratele stele** (r)
02:00 **Viața ca un spectacol** (r)
03:00 **Academica Știință** (r)
04:00 **Am venit cu drag la voi** (r)

DUMINICĂ – 16 ianuarie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Cinepanorama** (r)
06:30 **Panteon** (r)
07:00 **Deutsche Welle**. Emisiune de Simona Șerban
07:30 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
08:00 **Ecumenica**. Emisiune de Sorin Bejan
09:00 **Vorbiți, scrieți românește**. Emisiune de Valeriu Marinescu
09:30 **Basmele copilăriei**. Emisiune de Carmen Fulger
10:30 **Ideii în dialog**. Emisiune de Corneliu Toader
12:00 **Starea de duminică**. Emisiune de Sorin Bejan
12:30 **Scena ca istorie**. Emisiune de Violeta Screciu
13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional**. Emisiune de Ioan Filip
14:00 **Șlagăr fix**. Realizator Sorin Lupașcu
15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**. Emisiune de Viorel Popescu
16:00 **În căutarea folk-ului pierdut**. Emisiune de Maria Gheorghiu
17:00 **Scrisori de acreditare**. Emisiune de Mihaela Mihailide
17:30 **Dor de-acasă**. Emisiune de divertisment Realizator Puiu Stoicescu
19:30 **Grădina cu statui**. Emisiune de Neagu Udroui
20:30 **Galele TVRM organizate de Societate Națională Spiru Haret pentru Educație Știință și Cultură** Emisiune de Georgei Nuță
22:00 **Film artistic: Jack London (SUA)** Conform reglementărilor CNA filmul poate fi vizionat de copii cu acordul părinților; Film artistic – 1943. Genul: aventuri/autobiografic. Regia: Alfred Santelli; Distribuție: Susan Hayward; Michael O'Shea. Filmul prezintă episoade din viața scriitorului
01:00 **Dor de-acasă** (r)
03:00 **Galele TVRM** (r)
05:00 **Scena ca istorie** (r)

*În emisiunea **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*** sunt prezentate **Consultații pentru sesiunea de examene**. Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

14:00 **Eminescu să ne judece... - opinii exprimate sub cupola Academiei Române**
14:30 **În căutarea folk-ului pierdut**
15:30 **Gândești, deci ești**
16:00 **Adevăratele stele**
17:30 **Virtuți și vicii** (r)
18:00 **Viața ca un spectacol**
18:30 **Eminescu să ne judece... - opinii exprimate sub cupola Academiei Române**
19:00 **Film documentar „Eminescu – călătorie virtuală în absolut”**
19:30 **Interesul general**
20:00 **Generalul cinema**
20:30 **Cronica scepticului**
21:00 **Galele TVRM**
21:30 **Eminescu să ne judece... - opinii exprimate sub cupola Academiei Române**
22:30 **Film artistic românesc – Un bulgăre de humă** (1989)
23:30 **Femeia, adevăr și poveste** (r)
00:30 **Invitatul de la ora 13** (r)
01:30 **Academia copiilor** (r)
02:30 **Scrisori de acreditare** (r)
03:00 **Gândești, deci ești** (r)
03:30 **Viața ca un spectacol** (r)
04:30 **Galele TVRM** (r)

DUMINICĂ – 16 ianuarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
06:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
07:00 **Gândești, deci ești!** (r)
07:30 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
08:00 **Cronica ST**
08:30 **Stele de mâine**
09:00 **Deutsche Welle**
09:30 **Noi, consumatorii** (r)
10:00 **Ecumenica**
11:00 **USH după 20 de ani**
11:30 **Recital muzical**
12:00 **Agricultura și alimentația**
13:00 **Întâlnire cu folclorul**
13:30 **Grădina cu statui**
14:30 **Parodi press**
15:00 **Calea Lactee**
16:00 **Cinefilia**
16:30 **Consum cultură**
17:30 **Dor de acasă – direct**
19:30 **Panteon**
20:00 **En garde!**
21:00 **Film artistic străin**
Băiatul cu părul verde (USA, 1948)
22:30 **Interesul general** (r)
23:00 **Biblioteca virtuală**
23:30 **Arhiva TVRM** (r)
00:30 **Agricultura și alimentația** (r)
01:30 **Dor de acasă** (r)
03:30 **Biblioteca virtuală** (r)
04:00 **En garde!** (r)
05:00 **Grădina cu statui** (r)

RADIO ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07.00-10.00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
Realizator: Tiberiu Ursan
10.00-13.00
TACHE ȘI FACE
Realizator: Robert Tache
13.00-16.00
CUTIA PANDOREI
Realizator: Kristine
Marți 13.00-14.00 – INVITATUL DE LA ORA 13
Realizator: Sorin Lupașcu
16.00-19.00
FRESH NEWS
Realizatori: Otilia Zamfir
19.00-22.00
DESTRESEARA
Realizator: Maria Ilie
22.00-23.00
Luni-Joi MUZICĂ
Vineri 00.00-06.00 – NIGHT FEVER
23.00-24.00
Luni-Joi CAFÉ NOCTURN
Realizator: Luminița Bondrea
Luni 00.00-01.00 PRINTRE RÂNDURI (r)
Realizatori: Otilia Zamfir
02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Marți 00.00-02.00 – TOP 30 (r)
Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Miercuri 00.00-02.00 – 80 REMEMBER (r)
Realizator: Robert Tache
02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Joi 00.00-01.00 – Metamorfoza
Realizator: Marru
01.00-07.00 – NIGHT FEVER

SÂMBĂȚĂ – DUMINICĂ

06.00-09.30
MUZICĂ
09.30-10.00
MINI RADIO SHOW
Realizator: Irina Haidet
10.00-12.00
MATINAL DE WEEK-END
Realizator: Alina Toma
12.00-13.00
Sâmbătă – MUZICĂ
Duminică – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
Realizator: Maria Ilie
13.00-17.00
SIESTA DE WEEK-END.
Realizator: Alina Toma
17.00-18.00
Sâmbătă – MUZICĂ
Duminică – PRINTRE RÂNDURI
Realizator: Otilia Zamfir
18.00-20.00
Sâmbătă – 80 REMEMBER
Realizator: Robert Tache
Duminică – TOP 30
Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
20.00-23.00
MUZICĂ
23.00-00.00
CAFÉ NOCTURN
Realizator: Luminița Bondrea
00.00-07.00
NIGHT FEVER

Concert extraordinar cu RUXANDRA DONOSE la Sala Radio

Mezzosoprana de talie internațională Ruxandra Donose va susține un concert extraordinar la București, în data de 21 ianuarie 2011, la Sala Radio. Două opere cu rezonanță în viața artistică internațională, dar aproape necunoscute la noi, vor oferi bucureștenilor prilejul de a se bucura de o muzică în care savoea textului, armoniile și talentul artiștilor se vor îmbina pentru a contura o atmosferă de neuitat. Operele lui Maurice Ravel, *Ora spaniolă* și *Capitulul cu vrăjile*, vor avea o distribuție de excepție, acompaniată de Orchestra Na

Unde ne sunt absolvenții?

Absolventa studiilor de licență și de masterat la Facultatea de Arte - Muzică a Universității Spiru Haret, în anul 2006, profesoara Ileana Matus și-a făcut debutul în muzica populară în 1987. A reușit să editeze șase albume de folclor, unul de pricesne, un album de românești și cântece de petrecere și unul de cântece maramureșene.

Ileana Matus: *Mulțumesc bunului Dumnezeu că a ales să mă nasc într-o familie de țărani din Rona de Jos, care m-au învățat foarte multe lucruri: cum trebuie să mă comport ca om, să am frică de Dumnezeu, cum trebuie să îi respect și pe ceilalți, dacă vreau să fiu respectată, cum trebuie să mă zbat în viață pentru că știu de la părinți că nimic nu se primește de la viață fără muncă și lacrimi. Sunt*

multe lucruri pe care le-am învățat de la părinți, chiar dacă ele nu sunt scrise într-o carte și poate în vremea copilăriei mi se păreau nesemnificative și mulțumesc părinților mei că mi-au dat o asemenea educație.

Deși nu cred în noroc, cred că norocul meu a fost că m-am născut într-o familie de oameni, care toți au cântat. Bunica mea a fost nașa satului în comuna Rona de Jos, motiv pentru care era chemată la toate manifestările culturale din sat, pentru că știa toate rânduielile ce se fac la obiceiurile din sat, inclusiv la înmormântări, pentru că la noi în sat și morții se cântă și tot ceea ce exista ea cunoștea. Eu am rămas cu cântecele ei, cu versurile pe care le crea ea pentru fiecare. Eu am rămas probabil moștenitoarea ei și moștenesc anumite calități ale bunicii mele.

Nu am crezut că voi ajunge artist pentru că, în familia mea, muzica era o chestiune de pasiune, distracție, dar nu o carieră. Tocmai de aceea am început să mă înscriu la școli, la facultăți, dar, în paralel, fără să știe părinții mei am continuat cu pasiunea mea, muzica.

Din punctul meu de vedere, folclorul este totul. De la opincă începe totul... Un artist adevărat, care susține că el cântă folclor, trebuie să cânte folclor și să fie îmbrăcat corespunzător, autentic. Trebuie să fii îmbrăcat după ce cânti. Folclorul este ceva de neatinat, de nealterat și pentru că este așa de sacru s-a păstrat atâția ani și o să meară mai departe. Să dea bunul Dumnezeu ca toată viața lor să le placă folclorul pentru că eu cred că aceia care iubesc cântecul popular au ceva mai aparte față de ceilalți. Nu pot să spun că sunt cu două inimi, dar Dumnezeu le-a dat ceva în plus față de ceilalți pentru că alfel văd totul. Moșii și strămoșii noștri ne-au lăsat ceva sacru și noi trebuie să păstrăm ceea ce am primit.

Ansamblul folcloric al Fundației Moroșanca

Ansamblul folcloric al Fundației Moroșanca este alcătuit din două grupuri folclorice, și anume grupul de femei numit *Năneștenele* și grupul de copii numit *Năneștenii*.

Grupul folcloric *Năneștenele*, denumire care provine de la numele satului Nănești, înființat în vara anului 2007, este format din opt țărânci harnice din sat, de diferite vârste, care sunt înzestrate de la

Dumnezeu cu darul de a cânta. Costumele populare sunt reprezentive satului Nănești, începând de la opinci, strinși, sumană de culoare închisă, zadii galbene, cămeși de pânză țesută în țiară, pieptare și terminând cu pânzăturile cu nori de pe cap. Repertoriul este foarte bogat, conținând cântece de dragoste, de cântănie, de veselie, de jale, de nuntă etc.

Profesor universitar Emilia COMIȘEL despre Ileana MATUS:

Ileana Matus – nume care se distinge prin specificitatea repertoriului, prin vocea caldă, pregnantă, prin culoarea și bogăția melodică a sunetelor încălzite prin căldura ei sufletească, prin interpretarea creatoare a doinelor, de o bogăție ornamentală pe care nu o putem găsi ușor la alte deținătoare ale repertoriului specific zonei nordice a Transilvaniei.

Valoarea interpretării folclorului de către Ileana, fiică a Maramureșului, vine nu numai din cunoașterea repertoriului moștenit de la înaintași, ci și din admirația pentru acest tezaur, pe care știe ca nimeni altul să ni-l comunice. Sunetelor aspre, cunoscute acestei zone, se pricepe de minune să le insufle căldura ei sufletească, știe să le îndulcească prin bogăția de ornamente, prin recrearea unor piese străvechi, pe care le înfrumusețează cu elemente noi melodice, fără a nesocoti, prin variație, limitele sistemului folcloric străvechi.

Viața atât de bogată în idei și imagini poetico-melodice este exprimată prin mai multe genuri: cântec propriu-zis liric, cântec de joc pregnant prin dinamică și mișcare, doina, a cărei melodică poate fi comparată cu cele mai de preț podoaie ale costumelor tradiționale și ale desenelor de pe obiectele lucrate de țărânci.

Cântecele de dragoste, de dor, de bucurie pentru realizările din viața de toate zilele sunt redată cu talent, cu sinceră trăire, care ne îmbogățește viața, ne dă puterea de a trăi mai frumos pe plan artistic. Am auzit-o pe Ileana la o petrecere la Sighetu Marmăției și, ascultând-o, foarte greu te poți stăpâni să nu joci la cântecele de joc și cu greu te

28 februarie 1913 – 18 aprilie 2010

stăpânești să nu lăcrimezi când interpretează cu glasul ei cald, frumos sugestiv, o doină îmbogățită cu ornamente de o măiestrie rar întâlnită.

Dragostea pentru tezaurul artistic moștenit, respectul pentru realizările spirituale superioare ale poporului din care face parte sunt trăsături caracteristice Ilenei Matus, al cărei repertoriu ne îmbogățește cunoștințele despre artă, ajunsă prin interpretări succesive la un nivel superior. Doina solicită din partea executantului capacitatea de improvizație, de trăire artistică personală pe trunchiul unui arbust ancestral mereu actualizat și îmbogățit prin puterea de transmitere creatoare.

Câtă frumusețe trăiește cel care ascultă repertoriul variat al Ilenei, câtă bogăție sufletească îi inspiră și astfel îi dezvăluie fragmente din viața poporului său.

Câtă bucurie și dragoste de viață ne transmite Ileana prin intermediul minunatelor ei cântece...

Septembrie 2000

Grupul de copii al Fundației, *Năneștenii*, este format din 20 de copii, cu vârste cuprinse între 4 și 14 ani, dintre care 10 fete și 10 băieți. Costumele populare sunt

specifice satului, astfel: *fetele* – opincute, stinși, ciordapei, poale, două zadii roșii, brâu, cămeși de pânză țesută în țiară, pieptar, zgardă și pânzături albe cu penițe pe cap,

învelite înainte (în față); *băieții* – cizme, gatii, cura, cămeșă de pânză țesută în țiară, pieptar, mânecari, clop de paie.

Repertoriul cuprinde cântece de grup, cântece pentru băieți, cântece pentru fete, jocuri și strigături, culese de la bătrânii satului, cântate la verzele și la jocurile făcute de sărbători.

Fundația Moroșanca este o organizație non-profit, non-guvernamentală și non-politică, înființată în anul 2008, de către profesoara Ileana Matus, cu sediul pe strada principală numărul 90, în centrul satului Nănești, jud. Maramureș, lângă căminul cultural. La sediul fundației există muzeul „Casa Pătru Tomi”, deschis pentru a putea fi vizitat de cei interesați de tot ceea ce îl caracterizează pe țăranul maramureșan.

Misiunea fundației:

- * conservarea și promovarea tradițiilor, obiceiurilor și a portului popular, a folclorului autentic, a arhitecturii rurale tradiționale
- * acordarea de sprijin și ajutor: material, medical, social, cultural, spiritual, celor aflați la nevoie
- * implicarea în acțiuni de educație socială, politică, culturală, sportivă, ecologică, spirituală a populației în scopul îmbunătățirii neconținute a personalității omului și a calității vieții în general
- * promovarea valorilor civice, ale democrației și ale statului de drept atât pe plan național, cât și în mediul european și internațional
- * canalizarea tuturor activităților din societate, prin educație în slujba omului și pentru om.

Obiective:

- * încurajarea păstrării tradițiilor prin mijloace de educare diversificate: campanii mass-media, acțiuni în școli, excursii tematice, etc.
- * organizarea de spectacole, festivaluri, concursuri, expoziții
- * organizarea de spectacole umanitare
- * schimburi culturale între partenerii interni și internaționali
- * producerea și comercializarea de artizanat și produse meșteșugărești
- * susținerea și ajutorarea tinerilor talentați, în special a celor cu probleme sociale, financiare etc
- * activități de asistență socială
- * activități de sprijin pentru bătrâni și pentru adulți cu deficiențe fizice
- * activități de promovare a valorilor reale ale societății civile, ale democrației și ale statului de drept.

Consiliul director:

Președinte al fundației – Ileana Matus
Prim vicepreședinte – Dochița Ștefanca
Vicepreședinte – Gabriela-Elena Țiplea

O casă-muzeu într-un sat de pe Iza

În Duminica Tomii, la Nănești (comuna Bărsana), de pe Valea Izei, a fost inaugurată o casă muzeu. Ideea aparține cunoscutei interprete de muzică populară, realizatoare de televiziune, Ileana Matus, președinte fondator al Fundației „Moroșanca”.

Ileana Matus s-a născut la Rona de Jos, dar a crescut la Nănești: „Vreau ca portul nostru, tradițiile noastre să le cunoască întreaga lume. Eu mă străduiesc să fac ceva nu numai pentru mine ci și pentru toți cei care iubesc tradiția și portul popular. Casa veche de peste o sută de ani, strămutată și restaurată a fost a bunicului meu, Pătru Tomii. În casa aceasta s-au născut cu eu crescut, până în 1962, frații gemeni Bărlea. Muzeul din Nănești omagiază nu numai pe bunicul, plecat dintre noi, dar și satul nostru, pentru că regăsim în casa veche acele semne care ne-au dat identitate și frumusețe: costumul popular, lada de zestre, ruda, icoane, ceramica și tot ce ține de viața și memoria satului maramureșan. Se schimbă oamenii, se schimbă casele, dar e bine să nu uităm, să ne păstrăm ceea ce ne-a dat identitate în istorie, ceea ce ne-a dat frumusețe. Avem datoria morală să conservăm și să perpetuăm valorile noastre, să fim mândri de originea noastră maramureșeană, fie că trăim la sat sau oraș și să dăm respectul ce se cuvine celor care ne-au lăsat astfel de moșteniri în grai, în port și tradițiile atât de bine cunoscute și respectate”.

„Până în 1950, asemenea case se înșirau pe toate văile noastre. Multe dintre ele însă au dispărut. Din 1990 am restaurat 70 de case țărănești, monumente de arhitectură arhaică și 70 de biserici din lemn din România, monumente istorice. Țin să remarc acuratețea și suflul pus de Ileana Matus în restaurarea acestei case tradiționale, care ne asigura tot confortul. Ileana Palagutii Tomii a făcut un gest extraordinar. Cu mama ei am jucat în echipa de dansuri... Năneștiul a luat-o cu mult înainte față de alte localități de pe Valea Izei, pentru că are un muzeu în care nu este compromis nimic, în care covoarele sunt vegetale, ștergarele, icoanele pe sticlă, talgerele, blidele sunt autentice”. Vasile Bărlea, pictor-restaurator.

Daniela Moraru, un artist autentic

Un pictor de renume mai sună la telefon și îți propune să vorbească la vernisajul expoziției în care sunt prezentate trei pictorițe din Vălenii de Munte. Pentru mine, relațiile cu pictorițele sunt mult mai delicate, în comparație cu pictorii – bărbați. O doamnă sau o domnișoară, dacă mai este și frumoasă ori cu trăsături drăguțe, reprezintă o adevărată problemă pentru mine, care sunt eminamente un tip politicos. Nu sunt mereu în stare, nu am efectiv această putere, de a spune unei doamne elegante că tot ce face este demn de... coșul de gunoi.

Oricum, nu a fost cazul Danielei Moraru. Cu toate că arată bine, nu a fost cazul să îmi fac probleme prea mari pentru simplul motiv că lucrează foarte frumos. Este absolventă a Universității Spiru Haret. În legătură cu această universitate, pictorița a declarat: „Eu am făcut Universitatea Spiru Haret, care a fost o adevărată șansă pentru mine. Am făcut acolo carte foarte serioasă. Am avut profesori de specialitate, de mare calitate. Pot să vă spun că, apoi, am făcut și o facultate de stat, dar nu se compară cu ce am învățat eu la Spiru Haret. La Universitatea Spiru Haret am deprins adevărata meserie”.

Născută în România, județul Dâmbovița, Izvoarele. Absolventă a Universității Spiru Haret din București, specializarea *Conservare și cercetarea patrimoniului muzeal*, 1995. Studii de restaurare pictură monumentală, cu prof. Nicolae Sava, și de desen, cu prof. Marcel Chițac.

Absolventă a Universității Lucian Blaga din Sibiu, Secția *Etnografie*, 2004. Este membră a Uniunii Artiștilor Plastici.

Activitatea artistică

Expoziții personale: decembrie - 2010 – București; 2008 – Ploiești;

11 – 18 august 2007 – Universitatea de Vară „Nicolae Iorga” Valenii de Munte; 10 – 16 august 2006 – „Culorile verii”; 2005 – Casa de Cultură din Vălenii de Munte; 2004 – Muzeul Memorial „Nicolae Iorga” Vălenii de Munte; 2003 – Casa de Cultură din Vălenii de Munte; 2002 – Muzeul Memorial „Nicolae Iorga”, Vălenii de Munte; 2000 – Clubul elevilor din Vălenii de Munte; 1999 – Casa de Cultură din Vălenii de Munte; 1995 – 1997 – Restaurare Biserica din Fundeni, jud. Prahova; 1996 – Expoziție de icoane, Casa de Cultură din Vălenii de Munte. Lucrări și colecții private: Franța, Israel, S.U.A

Atunci când privești cele mai noi tablouri ale sale, se observă ușor că natura este tema sa principală. O întreb pe autoare, de ce a ales acest subiect. Iată răspunsul său: „În lucrările mele, natura este sursa fundamentală de inspirație, în toate ipostazele ei. Fiecare tablou este, de fapt, o etapă pentru următorul. Tot ceea ce fac mă pasionează cu adevărat. (Asta se vede cu ochiul liber, de către orice critic sau doar curios să vadă ce mai este nou și interesant prin expoziții, n.a.) Arta, pentru mine, este ceva miraculos, mă hrănește mereu, mă motivează să merg mai departe. (Aici, subsemnatul poate depune liniștit mărturie că Daniela Moraru are mare dreptate. Tot ce picează denotă o pasiune mistuitoare pentru artele frumoase. n.a.) Dacă în fiecare zi ai reuși să picezi un singur element din natură – este vorba despre apă, cer, pământ – ai fi fericită și ai reuși, mult mai bine, să îmi susțin pledoaria artistică”.

Creator de patrimoniu cultural

Am încercat să aflu cum meseria sa de muzeograf contribuie la evoluția sa. Iată ce mi-a răspuns Daniela Moraru: „Artistul, el însuși creator de patrimoniu cultural, trăind într-o desăvârșită simbioză artă – obiect muzeal, ajunge mai ușor la interpretări artistice și la o aume desăvârșire creatoare. Faptul că lucrez într-un muzeu este un adevărat privilegiu și acest lucru mă ajută foarte mult în demersul meu artistic. Influența, sigur, este una benefică, de bun augur”.

Iată profilul unui artist adevărat. Promitem să îi urmărim evoluția, iar apoi să relatăm impresiile în această revistă.

Aristotel BUNESCU

Un tablou pentru dumneavoastră

Stimați cititori, începem anul 2011 cu o nouă abordare. Vom scrie din nou despre pictori, dar, acum, veți avea ocazia să câștigați chiar lucrări semnate de invitații publicației *Opinia națională*.

De mult timp, mă gândeam citind cronicile plastice, ce frumos ar fi să putem avea și noi în casă așa ceva. Iată că acum este posibil.

Fiecare pictor va oferi un tablou unui cititor! După publicarea articolului, vom aștepta, timp de o săptămână, scurtele dumneavoastră opinii, la adresele de e-mail aristotelb@hotmail.com; opinia@spiruharet.ro sau, prin poștă, la adresa: *Opinia națională*, strada Fabricii nr. 46 G, sector 6, București, România.

Cel mai interesant comentariu este premiat de publicația noastră și de artist.

Minunea de la Bușteni

Doamna Gabriela Olaru, din Bușteni, a început să facă icoane în urma unei minuni. Iată detaliile obținute chiar de la sursă:

- Cum a început apropierea de icoane ?
- În anul 2008, soțul meu a suferit o intervenție chirurgicală, la cap. Am promis proniei cerești că dacă soțul meu se va face bine, voi contribui la bunăstarea bisericii. (Domnul Tudor Olaru își revine miraculos. N.A.) Așa am început să picez icoane. De atunci picez mereu icoane și nu mă mai pot opri. Este marea pasiune a vieții mele.

- Ce doriți să faceți în anul care abia a început?

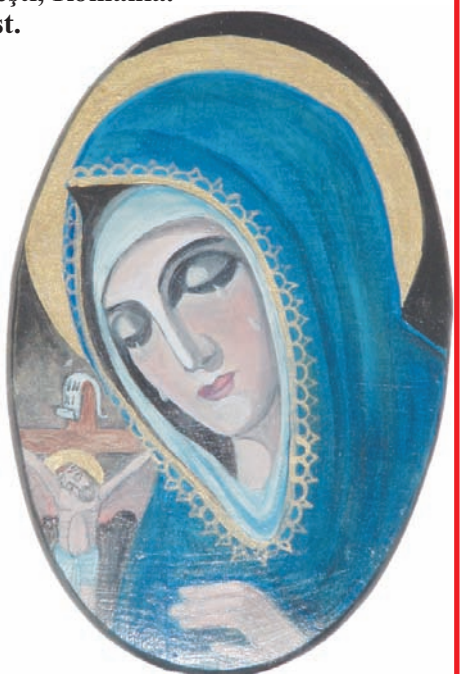
- Vreau să fim sănătoși, este o dorință pentru familia mea, pentru prieteni, pentru toți oamenii. Le doresc tuturor să își găsească drumul în viață, iar eu voi continua să picez.

- Ce vă doriți pentru anul 2011 ?

- Doresc românilor, din tot sufletul, liniște, multe împliniri și să citească mai mult. Este lucrul care ne face, cu adevărat, mai bogați.

Personal, am cunoscut-o pe doamna Gabriela Olaru la Bușteni. Casa de cultură de aici a găzduit o interesantă expoziție de 33 icoane pe lemn. Turiztii, precum și oamenii din Bușteni au avut ocazia să vadă o serie impresionantă de icoane executate de Gabriela Olaru în tehnica ulei pe lemn. În numai un an și jumătate, pictorița a oferit peste 200 de icoane unor biserici sau prieteni.

Gabriela Olaru declară că acum este în etapa în care alternează realizarea icoanelor din lemn cu cele făcute pe piatră de râu. Lucrul la aceste opere de artă oferă pictoriței multă liniște și

bucurie, stări transmise tuturor celor care au șansa de a vizita expoziția.

Viața aceste familii are însă și alte elemente de real interes. Valurile existenței o poartă de-a lungul deceniilor în diferite locuri. A început cu București, apoi a locuit la Mangalia, din nou București și, acum, la Bușteni. Domnul Tudor Olaru este colonel, inginer de marină. A colindat mările și oceanele lumii. După ce a respirat aerul lor sărat, acum respiră aerul de la Bușteni. Și doamna Olaru: în tinerețe a fost a fost inclusiv scafandru. Dar acum picează.

Aceștia sunt oamenii, asta este viața lor.

A.B.